

LIETUVIŲ
DIENOS

BARBARA STANWYCK DOMISI LIETUVIŲ DIENOMIS

LITHUANIAN DAYS
SEPTEMBER, 1955

1955 M. RUGSĖJO MĖN.

TURINYS

CONTENTS

Salomėja Narkėliūnaitė, JT DEŠIMTMETIS IR LIETUVA	3
DIRBTI SAVO TAUTOS LABUI, Vyt. A. Braziulio pasikalbėjimas su K. S. Karplum	5
J. Mk., INDIANA HARBOR LIETUVIAI	7
Birutė Pūkelevičiūtė, VAKARAS	8
Antanas Gustaitis, EILĖRAŠČIAI	9
R. Skipitis, AKTYVISTAI, REPATRIANTAI IR GEŠTAPAS	10
OPERETĖS CHORAS	12
K. Js., DAILININKAS ANTANAS RŪKŠTELĖ	14
ILIUSTRUOTA KRONIKA	16
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI	18

ENGLISH ARTICLES

INDEPENDENCE FOR LITHUANIA by Stasys Žadeikis	19
LITHUANIAN CHESS by Kazys Merkis	20
THE EARTH LONG SLUMBERS, poem by Maironis	22
IN THE OLD MANSION by Šatrijos Ragana	22
THE 45th ANNIVERSARY OF ATEITININKAI by Jonas Petrėnas	23
LITHUANIANS MAKE NEWS	25
LITHUANIAN AFFAIRS IN THE AMERICAN PRESS	26
LITHUANIAN RECIPES by Mrs. J. J. Dauzvardis	26

Bernardas BRAZDŽIONIS	Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
Paul PUZINAS	Meno Redaktorius / Art Editor
Juozas TININIS	Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas KOJELIS	Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Milton STARK	Anglų klb. vyr. Redaktorius / Senior English Editor
Vytautas ADOMAITIS	Anglų klb. Redaktorius / English Editor

REDAKTORIAI ATSKIROSE VIETOSE / ASSISTANT EDITORS—VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; A. BAJORINAS, Toronto, Ont., Canada; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Ill.; AL. ASTAŠAITIS, Detroit, Mich.; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; PR. JOGA, Cleveland, Ohio; J. A. JURAGIS, Sydney, Australia; PR. MICKEVIČIUS, Milwaukee, Wisc.; S. NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, Brooklyn, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; A. VINGIS, Melbourne, Australia; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; BR. DAUNORAS, London, Anglija.

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARbiai / PHOTOGRAPHERS—BOSTON, MASS.: VL. Adomavičius, P. Bliumas, D. Čibas, K. Gruzdas, R. Lizdeika; BROCKTON, MASS.: L. Reivydas; BROOKLYN, N. Y.: G. Penikas; CHICAGO, ILL.: A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika, A. Stelmokas, Pr. Urbutis; CLEVELAND, OHIO: V. Bacevičius, V. Valaitis; ELIZABETH, N. J.: J. A. Ribinski; HARTFORD, CONN.: A. Jaras; LOS ANGELES, CALIF.: Pr. Gasparonis, L. Briedis; MANCHESTER, N. H.: K. Daugėla; NEW YORK, N. Y.: V. Augustinas, V. Maželis; OMAHA, NEBR.: Kun. L. Musteikis; PHILADELPHIA, PA.: K. Baltrukonis, F. Jakaitis, V. Gruzdis, H. Misiauskas; WASHINGTON, D. C.: P. Labanauskas; WATERBURY, CONN.: J. Gaidys, V. Vaitkus; WORCESTER, MASS.: J. Sutkaitis; HAMILTON, ONT., CANADA: E. Gumbelevičius, A. Juraitis; MONTREAL, P. Q., CANADA: V. Juknevičius, L. Stankevičius; TORONTO, ONT., CANADA: J. Dvilaitis, Luna Photo Studio, V. Macas; AUSTRALIA: N. Butkūnas, P. Sakalauskas; SOUTH AMERICA: L. Kančauskas; BROOKLYN, N. Y.: Don. Šulaitis;

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the Editors.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:

9204 SOUTH BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA
PHONE: Plymouth 4-1377

"Lietuvių Dienos" yra sujungtos su "Kalifornijos Lietuviu".
"Lithuanian Days" is combined with "California Lithuanian".

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August
Atskiro numerio kaina 55 centai Single Copy 55 c.
PRENUMERATA metams — \$5.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00
SUBSCRIPTION \$5.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00
Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif., under the Act of March 3, 1879

This Month's Cover

Barbara Stanwyck reading the Lithuanian Days, Cultural Magazine. Miss Stanwyck was recently visited by Mr. Kaributas, representative of LD, at her residence.

Back Cover

Kaunas City Hall — White Swan.

Photo by V. Augustinas

"LIETUVIŲ DIENŲ"

PLATINTOJAI

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE:

Baltimore, Md. — K. Bradūnas; A. Česonis
Bayonne, N. J. — A. Pocius.

Boston, Mass. — Rev. J. Klimas; S. Minkus;
A. J. Jokubaitis; Lith. Furniture Co.; V. Vakauza; Dz. Giedraitis.

Brockton, Mass. — F. Mandeikis; C. P. Jurgelun; K. Keblinskiene

Brooklyn, N.Y. — "Laima"

Chicago, Ill. — A. Auširienė; J. Karvelis;
A. Kartanas; S. Metricks; St. Penčyla;
Shimkus; B. Urbonas; A. Valavičius; K. Babickas; Vl. Būtėnas.

Cicero, Ill. — B. Stangenbergas

Cleveland, Ohio — "Dirva"; V. Rocevičius;
P. Joga.

Columbus, Ohio — S. Viscantas

Detroit, Mich. — P. Polteraitis; "Neringa"
Vl. Pauža; "Gaiva" Refreshments & Gifts;
M. Šimonis.

E. Chicago, Ind. — E. Vilutis

Elizabeth, N. J. — P. Kudulis; A. Rudzitis

E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus

Gardner, Mass. — A. Nakutis.

Grand Rapids, Mich. — J. Belinis

Greenfield, Mass. — A. W. Dėdinas

Hartford, Conn. — J. Sekys; V. Nenortas;
T. Benešiūnas.

Kenosha, Wisc. — V. Gaidelis

Linden, N. J. — A. Liudvinaitienė.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas

Miami, Fla. — Kun. A. Tamolunas;

Milwaukee, Wisc. — Pr. Mickevičius.

Newark, N. J. — K. Trečiokas

New Britain, Conn. — J. Liudžius.

Omaha, Nebr. — J. Cicėnas; kun. L. Mus-
teikis; K. Palšiūnas; E. Ribokienė.

Pittsburgh, Pa. — Frank Žilionis

Philadelphia, Pa. — J. Karaška; H. Miš-
liauskas; L. Meyer; B. Raugas.

Providence, R. I. — K. Čiočys

Rochester, N. Y. — A. Sabaliauskas; V.
Zmuidzinis; Tulip Variety Store - A. Be-
resnevičius

Shenandoah, Pa. — J. P. Mačiulis.

Stamford, Conn. — J. Siugzda

Waterbury, Conn. — V. Vaitkus, J. Gaidys.

Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas; J. V.
Stanislovaitis.

Worcester, Mass. — P. Pauliukonis; "Ame-
rikos Lietuvis".

KANADOJE:

Bedford, P. Q. — V. Brilvicas

Edmonton, Alberta — V. Taraškevičius.

Hamilton, Ont. — J. Pleinys; E. Gumbe-
levičius; Kl. Prielgauskas.

Montreal, Que. — P. Rudinskas; J. Parojus

London, Ont. — K. Kudukis.

St. Catherines, Ont. — A. Dauginaitė

Sault-Ste-Marie, Ont. — V. Mockus

Sudbury, Ont. — V. Montvilas

Ottawa, Ont. — A. Paškevičius.

Pembroke, Ont. — V. Balsys

Toronto, Ont. — V. Aušrotas; A. Kuolas; J.
Smolskis; J. Mažeika; A. Bajorinas; "Tė-
viškės Žiburių" knygynas; Time Cigar

Store; Tulip Lunch; P. Kairys Grocery;
Atlantic Restaurant.

Windsor, Ont. — O. Ražauskienė.

Winnipeg, Man. — S. Bujokas, M. Januška

ANGLIJOJE:

Rev. J. Kuzmickis, 21 Ann Pl., Bradford
5, Yorks.

D. Daunoraitė, 49 Thornton Ave., Lon-
don W. 4.

K. Rožanskas, 7 Gedlings Grove, Notting-
ham.

LIETUVIŲ
DIENOS

Inž. Anthony J. Rudis, Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois pirm., įteikia garbės pažymėjimą Lietuvos konsului Petruui Daužvardžiui Chicagoje, jo konsularinės tarnybos 30 metų proga. Iš kairės į dešinę: Leonardas Šimutis, dr. Daužvardis, A. J. Rudis, senatorius Everett M. Dirksen ir J. E. vysk. Vincentas Brizgys.

President Anthony J. Rudis of the Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois presents an honorary token of achievement to Peter Daužvardis, Consul of Lithuania celebrating his thirtieth anniversary in the Lithuanian consular service. Left to right: L. Šimutis, Dr. P. Daužvardis, A. J. Rudis, Senator E. M. Dirksen and Bishop V. Brizgys.

JT Dešimtmetis ir Lietuva

SALOMĖJA NARKĖLIŪNAITĖ, Brooklyn, N. Y.

Šiomet esame liudininkais dvejopos Jungtinių Tautų dešimtmečio sukakties. Birželio pabaigoje San Francisco mieste buvo paminėtas JT Chartos pasirašymas, o spalio 24 d. bus lygiai dešimt metų, kai ta Charta įsigaliojo, ir JT oficialiai pradėjo veikti, reikalingam valstybių skaičiui ją ratifikavus.

Tų abiejų sukakčių proga, be abejo, Jungtinės Tautos susilauks pagyrimų ir kritikos taip, kaip jos to yra susilaukusios ligi šiolei. Jas gyre ir peikė ne tik pavieniai žmonės ir tautos ar valstybės, bet net į didžiausius kraštutinumus nuklydę kalbėtojai turėdavo pripažinti, kad geriau yra, kai JT veikia, negu kad jos neveiktų. Vieni džiaugėsi, kad geriau yra bloga taika, negu geras karas, kiti vėl filosofavo, kad geriau už stalų bartis, negu fronte granatomis mėtytis.

Ir taip per dešimt metų šešiasdešimties valstybių diplomatai sėdėjo, kalbėjo, diskutavo ir barėsi. Pašaliečiams dažnai kantrybės pritrūkdavo į diplomatus bežiūrint, bet anie tvirtino, kad jų darbas mažino tarptautinį įtempimą, siekė pasaulyje taikos, paremtos socialiniu teisingumu.

Sumuodami ligšiolinę veiklą, JT kalbėtojai šiandien aiškina, kad ta tarptautinė organizacija yra daug nuveikusi per praėjusį dešimtmetį, bet dar daugiau darbo atsiranda jai ateityje.

Lietuviui, kuris JT veiklą visada yra sekęs dideliu susidomėjimu, ryšium su tokiomis sukaktimis tuojau pat kyla klausimas, ar ta organi-

zacija, kuri savo pirmajame dešimtmetyje nieko nenuveikė pavergtųjų šalių išlaisvinimui, padarys ką nors per savo antrąją dekadą. Ar ji, kuri sako sieianti pasaulyje taikos, garantuojančios tautoms pagrindines laisves ir žmogaus teises, supras, kad, kol Lietuva ir kitos Vidurio ir Rytų Europos tautos su šimtu milijonų žmonių bus pavergtos, Europoje negalės būti taikos ir ramybės? Ar ji kada nors iškels viešai tų kraštų klausimą ir ar ką nuveiks, kad tos pat organizacijos narys, ir tai vienas penkių didžiųjų — Sovietų Sąjunga — pasitrauktų iš tų šalių su visu savo politiniu, kariniu ir administraciniu personalu? Ilga virtinė tokių ir panašių klausimų susidarytų, belaukiant gerų ženklų danguje. Tik nelaimė, kad tų ženklų nematyti.

Jau beveik metus veikiančios Pavergtosios Europos Tautos, kurios atstovauja devynias sovietų okupuotas valstybes, jų tarpe ir Lietuvą su Latvija ir Estija, lygiagrečiai posėdžiauja, rezoliucijom ir atsisaukimais yra užpylusios Jungtines Tautas. Ir nieko. Atrodė, kad JAV Kongreso komiteto prarastieji tyrimai ir medžiaga, surinkta apie Lietuvos, Latvijos ir Estijos priverstinį įjungimą į Sovietų Sąjungą, būtų ir pastūmėję pavergtųjų klausimą JT, bet dabar, kai JT pradeda antrąjį dešimtmetį, po Genevos Keturių Didžiųjų pasimatymų, tokio klausimo JT darbotvarkėje negalima tikėtis.

Lietuviui ir kitam, kurio tėvynėje tebetrunka okupacija ir priepauda, svarbu yra, kas beliks iš tų oficialiųjų atstovų, kurie ligi šiolei turėjo teisę ir pavergtųjų vardu prireikus žodį tardavo.

Salomėja Narkėliūnaitė /kairėje/, San Francisco įvykusiame J. T. dešimtmečio minėjime. Kubos ambasadoriui ir J. T. delegatui Dr. Emilio Nunez-Portuondo /vidury/ estų atstovė įteikia gėlių už Pabaltijo tautų iškėlimą kalboje, pasakytoje J. T. posėdyje. Antroje eilėje L. Bagdonas ir estų pirm. J. Ost.

S. Narkėliūnaitė /first from the left/ at the San Francisco United Nations tenth anniversary commemoration. Estonian students representing all of the Baltic nations presented a bouquet of flowers to the Cuban ambassador Dr. Emilio Nunez-Portuondo /center/ for his speech about the plight of the Baltic peoples in the U. N. session. Second row: L. Bagdonas and J. Ost, Pres. of Estonian Society.

žvelgiant į JT dešimties metų veiklos puslapius, matome, kad Lietuvos ministeris Washingtone daug kartų yra rašęs memorandumus JT-toms ir nesykį lankęsis JT sekretoriato tokiomis

momentais, kai reikėdavo paneigti sovietų skleidžiamus melus apie Lietuvą. Lietuvių bei kitų tarpt. organizacijų dėka JT delegatai aprūpinti tikromis žiniomis apie padėtį už gel. uždangos.

Be Pav. Europos Tautų, kurios tegyvuoja dar tik nuo pereitų metų, Vidurio Europos Krikščionių Demokratų Sąjunga, Žaliojo Internacionalas, Liberalų Internacionalas ir kiti atitinkamu momentu jau nuo seniai išterpdavo, sovietinius melus nuoga teisybe pagrįsdami.

Jei JT Chartos dešimtmečio minėjime San Francisco mieste Kubos delegatas dr. Emilio Nunez-Portuondo tarptautinių delegatų dėmesį nuo iškilmingų sukaktuvinių oracijų atkreipė į liūdną tikrovę ir prabilo į juos pavergtųjų balsu, reikalaudamas, kad ir jiems Jungtinės Tautos garantuotų taiką, kurios jie trokšta, ir viešai kaltino Sovietų Sąjungą okupavus ir pavergus Lietuvą, Latviją ir Estiją, tai čia yra tik tų organizacijų veiklos vaisiai.

Kubos delegatas yra nuolatinis tų pavergtųjų atstovaujančių organizacijų garbės svečias. Jis iš jų turi tikrų žinių apie pavergtųjų gyvenimą ir jis jas panaudoja kiekvienu atveju, kai tik susidaro proga. Kubiečio žygis San Francisco nebuvo pirmasis JT veiklos istorijoje. Jis ir kiti vakariečių delegatai įvairiais atvejais JT posėdžiuose New Yorke sovietams akis svilino už Pabaltijo okupavimą. O tokių momentų pasitaikė diskutuojant prievartos darbų klausimą, agresijos definiciją rengiant ir kt.

JT teisiniui komitetui diskutuojant agresijos apibūdinimą, sovietai dažnai siūlė priimti savo parengtą formulę ir tvirtino, kad ji ir praktiškai pasirodžiusi gera. Tada Lietuvos, Latvijos ir Estijos bei kitų valstybių, kurios dabar pavergtos, bet kurios buvo pagal tą formulę sudarytas nepuolimo sutartis pasirašiusios, atvejį komitete minėjo britai ir amerikiečiai.

Vienu metu 1953 m. sovietams dėlto teisiniame komitete taip buvo karšta, kad net pats Višinskis, tuo metu buvęs sovietų užs. reikalų ministeris ir jų delegacijos vedėjas turėjo aiškintis. Jis, tarp kitų dalykų, vis pabrėžinėjo, kad vakariečių vadinama okupacija, sovietų akimis žiūrint, buvęs savanoriškas įsijungimas. Tą argumentą sovietai išlaikė ištikimai per visą JT veiklos laikotarpį. Dar šį pavasarį, kai Genevoje JAV atstovė Mrs. Oswald Lord žmogaus Teisių Komisijoje reikalavo, kad tautų apsisprendimo teisės būtų taikomos ir Lietuvos, Latvijos bei Estijos žmonėms, o ne vien tik Afrikos juo-

(Perkelta į 11 psl.)

Lietuviai, estai ir latviai Molotovą, atvykusį į J. T. dešimtmečio minėjimą San Francisco, pasitiko su plakatais, kalbančiais apie šio "taikos balandžio" darbus Pabaltijo tautos. Ši "pasveikinimą" plačiai paminėjo amerikiečių laikraščiai, parašydami ir įsidėdami nuotraukų. Panašūs "pasveikinimai" buvo surengti Omahoje ir Chicagoje.

Lithuanians, Estonians and Latvians "greeted" Molotov when he came to San Francisco for the tenth anniversary commemoration of the founding of the United Nations. Similar picketing occurred in Omaha and Chicago. These events were covered by the American newspapers with pictures and stories.

DIRBTI SAVO TAUTOS LABUI

BASIKALBĖJIMAS SU KAZIU S. KARPIUM
JO DVIGUBOS SUKAKTIES PROGA

Kazys S. Karpis, g. 1895 VII. 20, prie Babtų, į JAV-bes atvykęs 1909 m., liepos mėn. minėjo 60 amžiaus ir 40 literatūrinio darbo sukaktis.

Baigęs Lowell, Mass., vidur. mokyklą ir Clevelando Western Reserve univ. ekonomikos, prekybinės anglų kalbos ir astronomijos mokslus, plačiai pasireiškė lietuvių visuomeniniame bei kultūriniame gyvenime. Dirbdamas spaudos darbą, K. S. Karpis pajuto skaitytojų potroškus ir davė jiems visą eilę grožinės lit. raštų, kurių tarpe žymiausios apysakos iš Lietuvos senovės.

Dešinėje rašytojas K. S. Karpis prie savo knygy, Euclid, Ohio.,

Kazys S. Karpis, Euclid, Ohio, author, former Editor of the Lith. weekly "Dirva". He marked recently his 60 birthday. Foto V. Valaičio

Kazys ir Ona (Virbickaitė) Karpiai gyvena Euclido naujokyne, Clevelando priemiesty, skęstančiame medžių paunksmėse. Kuklus iš oro, bet jaukus viduje, prieš penkerius metus statytas, K. ir O. Karpių mūrinis namukas, kuris nūdien tarnauja dažniems lietuvių susibūrimams. Jų vaišingus namus pažįsta daug senųjų bei naujųjų tautiečių. Karpių namų įžymybė, tai turtinga lituanistiniais raštais biblioteka, kurios galėtų pavydėti ne tik lituanistai, bet ir kiekvienas lietuvišką knygą branginąs žmogus...

Namų šeimininką K. S. Karpių radau įnykusį į darbą, — prie rašomosios mašinėlės, — apsirovusį popieriaus lapais bei knygomis. Nors šeimininkas buvo labai užsiėmęs, maloniai sutiko darbą padėti į šalį ir pabyloti su Jumis, malonūs skaitytojai.

Paklausiau:

...—Kaip atrodė anų metų, Jums tik atvykus, JAV lietuvių gyvenimas? Kurios draugijos ar sambūriai tada veikė ir kaip mūsų tautiečiai laikėsi?

—Man atvykus į Dėdės Samo kraštą, lietuvių visuomeninis bei kultūrinis gyvenimas jau buvo gana judrus. Be jaunų vyrų, kurie bėgdami nuo caro karinės prievolės į šį kraštą buvo atvykę, jų pėdomis sekė jaunos merginos, o taip pat ir šeimos su vaikais. Nors tai buvo paprasti, dažniausiai beraščiai žmonės, bet naujam krašte radę laisvą gyvenimą, nejučiomis persiėmė noru šviestis ir burtis: steigė draugijas, kūrė parapijas ir kitokiais būdais reiškė savo gyvybę. Didele vaidmenį vaidino laikraščiai.

Stipriausiai reiškėsi katalikiškosios srovės žmonės per savas parapijas ir tikybines draugijas. Judrūs buvo ir tautininkai, lietuviai patriotai, tada vadinęsis tautiečiais, turėję savo spaudą, stiprų Am. Liet. Susivienijimą, Tėvynės Mylėtojų Draugiją ir kt. Nuo šių dviejų neatsiliko ir socialistai, ypač po nepavykusios 1905 metų Rusijos revoliucijos, į šį kraštą subėgo nuo caro žandarų persekiojimų. Daugelis socialistų po 1917 m. Rusijos revoliucijos pasinešė į komunistus.

—Šiaurės Amerikos lietuvių spaudos ir grožinės literatūros baruose Jūs esate išvaręs ar tik ne plačiausią barą. Sakykite, kas Jus paskatino imtis sunkaus ir nepelningo išeivijos sąlygomis spaudos darbo?

—Su lietuvišku raštu susipažinau ir jį nuoširdžiai pamėgau vaiko metais, lankydamas rusišką Vilkijos pradžios mokyklą. Į lietuviško rašto paslaptis mane įvedė vargonininkas Liudas Adomaitis, mūsų šeimos artimas bičiulis, šviesus žmogus, skaitęs Vilniaus žinias ir šaltinį. Kitas mano lietuviybės mokytojas buvo Vilkijos par. vikaras kun. Jurgis Stakauskas, davęs skaityti įvairių lietuviškų knygelių. Taigi, į JAV atvykau ne tik raštingas, bet ir susipažinęs su liet. literatūra.

→
Iš tautinės Lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos perdavimo kard. Pizzardo globai iškilmių Romoje: didelis lietuvių draugas kard. G. Pizzardo /vidury/, Romos burm. Rebecchini /kairėje/, prel. Tulaba, PLB Italijos krašto vald. pirm. kun. V. Mincevičius.

Scene from the patron's appointment for the St. Casimir's Lithuanian Priests' College in Rome, Italy.

Man atvykus į Lowellį, brolis skaitė Draugą ir Keleivį. Juos skaičiau ir aš. Vėliau pradėjau pats rašinėti žinutes iš savo miesto lietuvių gyvenimo ir eilėraščius. Tai buvo 1910 m. Mano pirmąją komediją "Nenorėjai duonos, graužk plytas" 1915 m. išleido "Dilgėlių" redakcija. Vėliau įsijungiau į nuolatinį spaudos darbą, iš pradžių "Keleivio" red. nariu, bet, su socialistais nesutapęs, 1915 m. perėjau dirbti į "Vienybę" linotipininku. Paskui buvau pakviestas į Susivienijimo Amerikos Lietuvių centrą padėti sekretoriui rašinėti "Tėvynės" redakcijoje bei spaustuvių. 1917 m. neseniai įkurtos "Dirvos" redaktoriaus kviečiamas, nuvykau į Clevelandą red. padėjėjo pareigoms, o kitais metais, redaktoriui išvykus į Lietuvą, perėmiau "Dirvos" redagavimą. Tas pareigas ėjau iki 1948 metų.

—Jūs parašėte ir išleidote daug įvairių knygų. Kas skatino Jus rašyti, kas buvo jų leidėjas?

—Meilė lietuviškam raštui, kaip jau minėjau, buvo tas nuolatinis veiksnys, skatinęs mane imtis rašto darbo. Rašyti knygas mane skatino ir "Dirvos" įkūrėjas, jos leidėjas, A. B. Bartoševičius. Kiekvieną mano trumpesnę ar ilgesnę kūrinį, spausdintą "Dirvos" puslapiuose, ragindavo išleisti atskiromis knygomis. O lietuviškos knygos pareikalavimas anuo metu, reikia pasakyti, buvo ne-

blogas. Tuo laiku įsijungus į JAV lietuvių visuomeninį politinį gyvenimą, kuris tais laikais virė, mūsų bendros pastangos siekiant Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės, sukeldavo daug naujų minčių, idėjų. Taip gimė daug mano eilėraščių, vaizdelių ir vaidinimų. Vėliau pasiėmiau į istorinių apysakų rašymą. Jų siužetai iš senosios Lietuvos praeities ir jos karžygiškų kovų dėl valstybės garbės ir didybės. Tokių veikalų esu parašęs per 30.

—Daugelį geriausių metų atidavėte lietuviškai spaudai, savam kūrybiniam žodžiui. Įdomu būtų patirti, kurį laikotarpį Jūsų kūrybiniam darbe laikote įdomiausiu?

—Kai dirbi darbą, kuris tau arti širdies visi tie darbai ir įdomūs ir malonūs... Išskirtinu laikotarpiu laikyčiau laikraštiniuko laikotarpį. Ir štai dėl ko. Rašydamas romanus, buvau vienišas tarp keturių sienų, o dirbdamas kaip laikraštlininkas ar redaktorius, turėjau progos išeiti į platų mūsų visuomeninio veikimo lauką, susitikti daug savų ir svetimų žmonių žmonių, su jais vienaip ar kitaip bendrauti. Pavyzdžiui, lankydamas 1928 ir 1935 m. Lietuvą, turėjau progos "maišytis" pačių aukščiausių tautos bei valstybės vairuotojų tarpe. Šiame gi krašte Lietuvos reikalais teko lankyti aukštus pareigūnus, buvoti Baltuosiuose Rūmuose pas prezidentą, asmeniškai pažinti prezidentus Rooseveltą, Sme-toną, dalyvauti United Nations organizavimo metu San Franciske, ginti Lietuvos bylą, įvairiomis progomis atstovauti lietuviams Clevelande ir kt. Dirbdamas spaudos darbą savaime "garsėjau" ir patsai, buvau žinomas ne tik tarp JAV tautiečių, bet ir savo gimtam krašte, ypač kai mano kai kurie raštai pasiekė ir

← Kazys ir Ona Karpiai prie savo namų, Euclid, Ohio. Nuotr. V. Valaičio

Kazys Karpius with his wife Ona, Euclid, Ohio, near their owned house. See an interview with Mr. Karpius on Page 5.

Balandžio 6 d. Popiežius Pijus XII paskyrė kardinolą G. Pizzardo, universitetų ir seminarijų kongregacijos prefektą, Lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos globėju. Čia matome vieną tų iškilmių momentą. Iš dešinės į kairę: kard. G. Pizzardo, prel. L. Tulaba, kolegijos rektorius / skaito Popiežiaus raštą/; sėdi vyskupas Padolskis.

On April 6th, His Holiness Pope Pius XII appointed Cardinal Pizzardo, Prefect of the Congregation of Universities and Seminaries, as the patron of the Lithuanian College of St. Casimir in Rome, Italy. Scene from above ceremonies: right to left — Cardinal G. Pizzardo, Msgr. L. Tulaba, Rector of the College reading the Pope's communique. Bishop Padolskis.

Lietuvos skaitytojus, lietuvių kovų su vikingais romaną "Merūnas" šviet. Ministerijai nupirkus mokyklų bibliotekoms.

—Dėl kokios priežasties pasitraukėte iš "Dirvos" red. pareigų, kurias ėjote per tris dešimtmečius? Ką šiuo metu veikiate ir kokie Jūsų tolimesni sumanymai?

—"Dirvos" redaktoriaus kedę perleidau kitam vienu vieninteliu tikslu — atsipalaiduoti nuo įtempto darbo, kurį dirbau nelengvomis sąlygomis daugelį metų. Perkopus per gyvenimo penkiasdešimtą pakopą, buvo metas pagalvoti apie lengvesnį darbą, kurį tariusi suradęs, pereidamas dirbti į "Cleveland News" dienraštį linotipininko bei korektoriaus pareigoms. Apie tokį darbą dirbti sulaukęs žilo plauko... Kiek galėdamas savo laikraščiui parašau, nušviesdamas komunizmo pavojų. Neužmirštu ir liet. spaudos. Ką gali daugiau svajoti apie ateitį žmogus, sulaukęs 60 metų amžiaus? Tik ramus ir užtikrinto likusio gyvenimo. Kadangi sveikata dar tarnauja, jaučiuosi patenkintas. Kadaisė svejojau grįžti Tėvynėn ir jai paaukoti savo jėgas. Deja, įvyko kitaip. Bet tų svajonių nekeisiu nė tada, jeigu sulauksiu Rusijos komunistų sutriuškimo. Kol tai įvyks, kiek sąlygos leidžia, padėdu traukti lietuviško gyvenimo vežimą. Šiandien turiu tik vieną nuoširdų norą: dirbti savo Tautos labui išsivijos sąlygose daug ir kaip galima geriau...

Vyt. A. Braziulis

INDIANA HARBORO LIETUVIAI

Smėlio kupstai ir pelkės tarp skurdžių krūmokšnių daug kur dar tebetvylojo tame plote, kur dabar yra Ind. Harbor, kada pačioje šio amžiaus pradžioje pirmieji ateiviai lietuviai pradėjo čionai kurtis ir ilgainiui telktis į savo bendruomenę.

1903 metais Ind. Harbore jau buvo apsistojęs būrelis lietuvių, iš kurių pirmutiniai atvažiavę: Vašeikis, Aukselevičius, Radžius, Jasiulis, Maurušis, du Paulauskai ir kt. Tas būrelis, kurdamasis smiltynuose ir pelkėse, nelyginant kokie senųjų "Mayflower" piligrimų palikuonys, rūpinosi ne vien žemiškuoju gyvenimu: "iš pat pradžios pradėjo rūpintis savo vielos reikalais" — pasistatydinti sau maldos namus, kur "galėtų savo tėvynės kalba garbinti Dievą".

Dabartinę šv. Pranciškaus bažnyčią 3901 Fir g-jje pastatydino kun. J. Jakštys 1913 m. Jis čia klebonavo iki 1915 m. vidurio.

1925 m. kovo mėn. čia atkeliamas tada neseniai iš Lietuvos atvykęs kun. K. Bičkauskas. Prasideda tikrasis parapijos kūrimas — ryžtingai ir planingai. Tik per kelis pirmuosius savo darbo metus naujasis kunigas, remiamas dosnių parapijiečių, daug padaro: pastatydina kleboniją, seselėms namus ir įsteigia parapijinę mokyklą, pakviesdamas mokyti kazimierietes; pastatydina erdvią salę, prie kurios įrengta virtuvė 300 svečių aptarnauti; nuperka naujus vargonus ir kt. Neseniai, prieš porą metų, pastatydino dar priestatą vaikų darželiui, o šiais metais — naujai išdekoruota bažnyčia. Dabar šv. Pranciškaus parapija, nors nedidelė — per 800 parapijiečių, — bet viena iš pavyzdgingiausių Ind. Harbore. Bažnytinė vyresnybė negalėjo nepastebėti didelių kun. Bičkausko nuopelnų parapijos kūrimui, ir 1953 m. jį pakėlė prelatu.

Dabar prelatui padeda darbštus kun. dr. P. Celiešius, kultūrininkas

Šv. Pranciškaus bažnyčia Ind. Harbore, Ind. Apatiniame pastato aukšte pradžios mokykla, dešinėj atskiras namas — klebonija.
St. Francis church, Ind. Harbor, Ind. The lower level houses the parish grammar school while the building to the right is the rectory.

Stp. Karvelio foto

ir visuomenininkas. Ses. kazimieriečių rūpestingai vedamoj mokykloj kun. P. Celiešius kelinti metai dėsto lituanistiką. Miela pasiklausti šv. Pranciškaus bažnyčioje giedant šv. Cecelijos chorą, kuris įsteigtas 1919 m. ir dabar vad. A. Rimkaus. Didelis ramstis bažnyčiai, parapijiečių doroviniam auklėjimui, jų visuomeniniam bei tautiniam bendradarbiavimui yra nuo seno parapijos žinioje veikiančios draugijos: šv. Pranciškaus draugija, įst. 1903 m.; 1911 m. įst. šv. Jono d-ja, 1912 m. — šv. Onos, 1915 m. — L. R. Katalikų Susivienijimo 176 kuopa, 1919 m. — Lietuvos Vyčių 55 kuopa, 1925 m. — L. R. K. Federacijos 42 skyrius, 1929 m. — Sodaliečių d-ja, 1934 m. — Švento Vardo, 1936 m. — šv. Kazimiero Akademijos Rėmėjų d-ja ir kt. Lietuvos valstybei, tuoj po I pas. karo čia lietuviai nupirko už 12.000 dol. kun. Dr. P. Celiešius, kultūrininkas (Perkeltą į 12 psl.)

Po bendruomenės susirinkimo. Ind. Harbore PLB Apylinkės narių dalis. Pirmoj eilėj iš kairės — žymesnieji bendruomenės veikėjai: skautų organizatorius K. Domarkas, Ssenos mėgėjų vadovas ir rež. Z. Moliejus, senosios kartos ateivis ir SLA veikėjas P. Rindokas, PLB Apylinkės organizatorius ir buv. jos pirm. dr. J. Paukštelis, dabart. PLB Ap. pirm. B. Nainys, M. Laucevičius, P. Indreika. S. Karvelio foto

Members at the regional meeting of the Lithuanian Community around Indiana Harbor, Ind.

Klebonas prel. K. Bičkauskas ir Ind Harbore šv. Pranciškaus liet. parap. komitetas. Pirmoj eilėj iš kairės: Edw. Plaskett, Msgr. K. Bičkauskas, kun. dr. P. Celiešius; antroj eilėj: J. Neverauskas, J. Mason, W. Petroskey, A. Mikalauskas, B. Eisminski, J. Mikeliūnas, S. Laurinas Jr. S. Karvelio foto

Pastor Msgr. K. Bičkauskas and the parish committee of St. Francis Lithuanian church in Ind. Harbor, Indiana.

Aktorė, poetė Birutė Pūkelevičiūtė, Montreal, Que., Canada.

Birutė Pūkelevičiūtė, Montreal, P. Q., Canada, author, poet, actress. Her short story appears on this page.

Kaip aktorė, Birutė iškilo Kauno Jaunajam Teatre. Tremties periodikoje ėmė reikštis tradicinės formos, stipraus jausmo eilėraščių. Prieš porą metų debiutavo originaliu, drąsiu stilium poezijos proza /kurios didžiausi šulai Prancūzijoje šiuo metu yra J. P. Perse, Francis Ponge, A. Michaux/ rinkiniu 'Metūgės'. Šiuo metu rašo naują dalyką.

Čia spausdinamoj prozoj B. P. daugiau dėmesio kreipia į nuotaką ir jausmo ekspresyvumą, poetines puošmenas gausiai vartodama ne tik kaip stiliaus priemonę, bet ir kaip psichologinių momentų sustiprinimą.

VAKARAS

Montrealy pavasarėja.

Ties mano langu auga didžiulis topolis, apkibęs raudonais liūliais. Iš tolo jo viršūnė atrodo lyg kraujo debesys.

Šeštadienio vakarą skersgatvy tytu. Kartais sužviegia tramvajus, apsidamas ratu Viktorijos aikštę — nykų skverą su grubiai nudrėbta karalienės statula — sužabuoja mėlynom kibirkštim, blyksteli apšviestais langais ir tratėdamas persirita ant kito bėgio. O paskui ir vėl tylu. Tik nuo topolio akų be paliovos krapnoja raudoni žirgumynai... Krinta ir krinta ant dulkėto šaligatvio, šiušėdami minkštom savo nugarom.

Prie namo durų sustoja ukrainiečių pora. Juodu gyvena ketvirtame aukšte. Vyras sausas ir palinkęs į priekį — pro nublizgintą švarką aiškiai matyti išsišovę jo pečiomentės.

— Na, eikš, — atsisuka jis žmonos pusėn. — Eikš.

Moteris nepajuda.

— Eikš, — pakartoja vyras. — Sakau gi, kad daugiau nemušiu. Moteris tyli.

— Netiki... — vyras atsikrenkščia ir nusišpiauna. — Netiki, ką?

Valandėlė juodu žiūri vienas į kitą. Moteris sūpuoja rankinuką, lyg laikrodžio švytuoklę: tikutaku, tikutaku...

— Va, persižegnoju! Matai? — surinka vyras, kaulėta ranka sumaklavęs kryžiaus ženklą.

Moteris atsidusta ir slenka durų link. Jos žili plaukai išslydę struoga pro stambias špilkas, kojos susuktos venų mazgais — ant nublukusio megztinio rankovės kabo įsisėgęs raudonas topolio žirginėlis.

Tai tolimų pavasarių aidas — žibučiais nubarstyta nuotakos karūna, basos kojos tarp serbentų ir civilio ulbavimas ties upokšnio posūkiu. Tai saulėlydžio atšvaitai ant mergiško beržo liemens.

Pirmajame aukšte vėl ima kvatotis rudaplaukio škoto papūgėlė. Aukštu, skambiu balsu, lyg moteris.

Pirštų galais ateina sutemos — gero angelo valanda. Šviesiaplaukių šešėlių ir lopšinių metas. Valanda, kai virtuvėj ima šnypšti arbatinukai, kai prakaituotos rankos — pūslėti, pašini, alyvuoti delnai pasineria į kvepiančio muilo putas, kai ant uito užsidega gazo žibintai ir jaunavedžiai mato pirmą savo žvaigždę — žydrą ir aštriabriaunę.

Tai valanda, kai visas miestas akimirksniui nuščiūva, kad paskui galvotrūkčiais pultų nakčiai į glėbį — žoruojančiai margaspalvėm ugnim, pilnai lengvo drabužių šlamėjimo, prislopinto juoko — jaunų kūnų pavasarinio šaukšmo. Staigūs vėjo gūsiai — prerijų vėjo nuo vakarų pusės — padvelkia aštria spyglių kvaptim. Tai nuožmus pavasaris — geltonakio vanago, laukinio eržilo pavasaris: nuogos uolienos, plėšrios jėgos, nepermaldaujamų įstatymų... Tai varinės odos tamsūs ašpindžiai ir šiurkščių viksvų šiurenimas. Šiaurės pašvaistės užšioja staigiom šusnim, šalti ežerai spindi lyg didžiulės mėlynos žvaigždės. Ledjūris visai netoli.

Šalia Kristaus Vardo katedros stovi aukštas, storalūpis senis su lapine kepure ir pardavinėja ilgus balionus, susirangiusius išpampusiom kasom.

— Take the big one! Take the big one! — šaukia jis, pūsdamas pavasario vėsoj atgrubusius pirštus.

Užuovejoj, prisiglaudusios prie juodo katedros mūro, jau žydi anks-tyvosios tulpės.

Nuo bokštų žiūri žemyn dantytos chimeros: kojotų galvos, lenkti snapai, grobuoniškos akys — ta pati senų totemų išraiška.

Minia plaukia ir plaukia.

Ties "Morgano" krautuve stovi žilas elgeta ir, užsigulęs ant išklerusios katarinkos, groja "Marseljetę". Jo ilgi plaukai nudribę ant pečių, lyg sentikių šventiko, ant kaktos užsimaukšlinta aplepusi filco skrybėlė — bet jis turi čia stovėti ir sukti nuzulintą katarinkos rankeną: be jo nebūtų Montrealio vakaro. Vakaro, kai paskutiniai balandžiai nuskrenda miego, klapsėdami dūmo spalvos sparnais, kai gatvių sankryžos pakvimpa spraginamais riešutais ir kukurūzais, kai gesdama ir įsidegdama rangosi naktinio baro "Copa-Cabana" gyvatė. Ten plėšosi aižus sopranas, beviltiškai šaukdamas:

— The thrill is go-o-o-ne!..

Dainininkės plaukai — platinos spalvos. Kai ji sielvartingai pakelia rankas, jos užlaužtos alkūnės atrodo, lyg sausi stagarai.

Geležinkelio stotis pilna dūmų ir klegesio. Iš Halifaxo atėjo pavėlavęs traukinys su laivo "Vulcania" keleiviais. Ties perono vartais spygauja glėbesčiuodamiesi italai, bufete geria pieną vokiečiai: susiveržę odinius švarkus, nudegę pavasarinėj Atlanto saulėj. Jie važiuoja dar toliau — į vakarus.

Salės gale nušviestas Mėlynųjų Kanados kalnų vaizdas. Retkarčiais pro uolos kampą atrieđa keturpėsčiai lokio iškamša — pabaksnoja snukiu skardžio kadugį, ir, šniukštinėdama nupieštą takeliuką, dingsta.

Lauke jau visai tamsu, bet ties airių bažnyčia sargas dar karmo akcijų žalitvorė. Kažkur toli paraduoja Jos Didenybės škotų pulkas, gailiai švilpindamas pypkės pavidalo litaurais. Ties paštu šlama žydra vėliava su keturiom Burbonų lelijom.

Ar man rūpi šito miesto valkatos ir šmėklos? Vynininkai, barzdaskučiai, bebrų kailių pirkliai? Ar man rūpi nuskalpuoti jėzuitai, šiltą birželio naktį išskerstos našlės, ant rato nukankinti vagys rotušės aikštėj?

Irokėzų vėlės susėda prie senų ugniaviečių ir įpučia liepsną, užgesusią prieš ketvertą šimtų metų švento Lauryno upės paskenduoliai vaikšto pakrantės pylimu — vaškiniai moterų veidai, mežginiuoti koptūrėliai, jūreivių beretės su raudonais bumbulais...

Sulpicijonų bokšte laikrodinis atskaičiuoja vienuolikę. Balandžio naktis tamsiai mėlyna. Pakimba jaunas mėnuo — plonas ir nejaukiai žybčiojantis, lyg pirato auskaras.

Birža jau seniai uždaryta. Pritemdyti ir visagaliai bankai. Aikštėj tytu — tik pačiam vidury, pro cementinius liūto nasrus tebesrovėna vandens čiurkšlėlė.

Ir tada nuo pastovo nulipa ponas Maisonneuve, žvangėdamas pentinų žvaigždėm, girgždėdamas plačiaauklėm, ispaniškos mados pušnim. Už brokato mastą — trys luidorai, — aksomas žalias, kaip miško samana, lepūs Brabanto mežginiai — ant sidabrinės sagties žėri iškalti žodžiai: "Mon Dieu et mon droit". Taip pritinka prancūzų laivo kapitonui. Kalno papėdėj jam reikės įkurti miestą. Tikrą miestą su varpais ir su savizudžiais, su Indijos kilimų krautu vėm ir nakvynės namais tamsiuose uosto skersgatviuose, su Luna parko neužaugom ir aštuoniolikmetėm debutantėm. Gimdyvėms bus siunčiamos rožės, bus smaguriaujama jūros krabais, auksakaliai sukčiaus sužadėtuvių deimantais, žilos senės dažys plaukus sidabro atspalviu — švelnūs gėrimai vadinsis pasakiškais vardais — "Purpurinis Flamingas", "Karališkas Dukatas", "Angelo Bučinyš"...

Prie aliejaus spinksulės tebesėdi tėvas de Casson — milžiniškas, storas vienuolis: kareivis, kunigas ir architektas. Jis pakelia penkis raudonodžius, lyg žabų ryšelį, geria vyną iš ąsočio snapo, o po mišparų, kukliams pavakariams suvalgo ant iešmo iškeptą ėriuką. Jis gina fortą, tratindamas iš senoviško muškieto, garsiai besimelsdamas už krintančių pagonių sielas.

Jau gili naktis, bet tėvas de Casson sėdi užsigulęs ant ažuolinio stalo ir braižo būsimo miesto gatves. O paskui paseilina didžiulį smilų, atsiverčia storą maldaknygėlę litaniją ir jas pakrikštyja visų šventųjų vardais, lyg naujagimius ar katechumenus:

— Štai jums po galingą, šventą patroną, — Rue St. Dominique, St. Catherine... Štai jums Hiliarijus — vyskupas, Julijonas — kankinys. Tegū jie saugo jus nuo velnio žabangų, nuo paleistuvystės, nuo potvynio, nuo ugnies ir nuo visokio pikto no-ro...

Aukštai, ant kalno, virš Montrealio nakties, dega didžiulis kryžius, sudėliotas iš elektros lempučių. Ir rytus, ir pietus, ir vakarus peržegnoja jo šešėlis. Ir šiaurę.

Bet ar man rūpi šito miesto išganymas?

Birutė Pūkelevičiūtė

Antanas Gustaitis

VISUR BUVOJAU, VISUR KOVOJAU

Visur buvojau, visur kovoju,
Visokiuos mūšiuos buvau parkritęs,
Kai prisikėlęs vėl uliavoju,
Bučiavo ponios ir jų dukrytės.

Mirties pavojų sau roviau plaukus,
Glaudžiau paukštelį, audroj sulytą,
O vėl pasauliui taikos sulaukus
Nešiau į barą bažnyčios plytą.

Šaukiau vienybėn, pats atsiskyres,
Kviečiau dorybėn, dorai apgavęs,
Išgyriau našlę ir penkiavyrę
Ir meilės vyną, jo neragavęs.

Sakiau teisybę — pats netikėjau.
Giedojau melą — visi man plojo,
Rauges pasėjau, rugius akėjau,
Kol mane patį kiti suplojo.

Ir kai nuplyšo kovoj chalatas,
Kada veikėjai nuo scenos pūtė —
Paspaudęs ranką patsai prelatas
Man pažadėjo dangaus kamputį.

MUŽIKĖLIO GIESMĖ

Dainavau: Tėvyne, be tavęs nudžiūsiu,
Su tavim gyventi ir numirt sveikiau,
O dabar, pririšęs turkinų ir džiusų,
Negaliu ištarti, ką tada sakiau.

Dainavau: žydėsi ar varge nuplyši,
Vis tave regėsiu, vis aukosiuos tau,
O dabar, pravėręs savo lango plyšį,
Vien tik pontiac'ą prie namų matau.

Tau šaukiau, pakilęs iš už stalo žalo:
Bersiu dolerėliais, kaip žiedais gėlių,
O dabar net centai man delne prišalo,
Ir atgniaužti pirštų niekaip negaliu.

Dainavau, kaip laisvė tau varpu suskambo,
Kaip narsa žvangėjo kovose kardai,
O dabar dainuoju ir sh - boom ir mambo,
Nors tu mano žodžių gal nenugirdai.

Ir kai man vėjelis nuo sodybos uosiu
Į tave sugrižtant vis kuždės švelniau,
Iš laisvos krūtinės tau tada dainuosiu,
Kiek čia aš kentėjau ir nusipelniau.

Poetas Antanas Gustaitis, South Boston, Mass.

Poet Antanas Gustaitis, South Boston, Mass.

Antanas Gustaitis, Lietuvoje dirbęs mokytojo darbą, iškilo kaip teatro ir radijofono žmogus, išaugdamas iš Balio Sruogos Teatro seminaro. Buvo Klaipėdos radijofono vedėjas, ir Vilniaus Teatro direktorius. Parašė keletą humoristinių vaidinimų scenai ir radijui. Pradžioje rašęs rimtą poeziją, vėliau pamažu perėjo į humoristiką išpopuliarėjęs ir ypatingai mėgamas literatūros vakarų dalyvis. Puikią eiliavimo techniką, paradoksus ir netikėtus 'užraitimus' Gustaitis scenoje jungia su artistiška interpretacija ir tik jam vienam charakteringa išraiška, 'užkariaujančia' auditoriją iš pirmo žvilgsnio.

MANO MAŽASIS DANGUS

Dvi akys kaip žvaigždės dvi švyti
Po skliautais jos brylių žydrų,—
Tai mano padangė mažytė,
Pastogė nuo žemės audrų.

Veržiuos jon iš kaimo ir miestų,
Kasdien ją maldauju svaigiau,
Kad kūną ir sielą pakviestų
Ir nieko, ir nieko daugiau.

Kartoju jums tūkstantį kartų:
Nenoriu nei aukso žvangaus,
Tik, žmonės, atstokit nuo vartų
To mano mažyčio dangaus!

Ant Gustaitis

Aktyvistai, repatriantai ir gestapas

RAPOLAS SKIPITIS, Chicago, III.

Gimsta Lietuvių Aktyvistų Frontas

—Užėikiva valandėlei į kavinę, noriu pasikalbėti svarbiu reikalu,—sako man dr. P. Karvelis, sutikęs mane gatvėj, dar vos keletą dienų tepagyvenusį Berlyne. Gražioj, dar tuomet bombardavimų nepaliestoj kavinėj “Roma” užsisakėme po puodelį kavos.

—Noriu kalbėti politikos reikalu. Žinau, kad esi demokratas ir hitlerinio režimo priešas. To režimo priešas esu ir aš. Bet privalome atviromis akimis žiūrėti į tikrovę ir būti realūs mūsų tėvynės reikaluose. Konkrečiai štai koks reikalas. Škirpa karštai laikosi tos nuomonės, kad mes turime derintis prie hitlerinės Vokietijos, jei norime atgauti Lietuvai nepriklausomybę. Jis turi gerų ryšių su Vokietijos valdžios sferomis ir taip yra įsigyvenęs į hitlerinę ideologiją, kad naciai gali jį laikyti sau artimu žmogum. O mums reikia turėti artimą nacių sferoms žmogų, nes, galbūt, neužilgo reikės su Vokietija derėtis dėl Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Turime palaikyti Škirpą, kad jis jaustųsi stipresnis, nors mes tam jo palinkimui į nacių ir nepritariame.

1940 metų lapkričio mėn. (rodos, 17 d.) K. Škirpa susikvietė apie 20 įvairių politinių pažiūrų žinomesnių lietuvių tremtinių, kuriems paskaitė savo ilgoką rašinį mūsų politikos klausimais. Skaitė apie 2 valandas. Kėlė mūsų politikos vyrų klaidas ir bandė nustatyti lietuviškos politikos gaires artimiausiai ateičiai. Atsiekti geresnių rezultatų kovoje dėl Lietuvos išlaisvinimo, kvietė sudaryti vieną sąjūdį, į kurį turėtų dėtis visi Lietuvos patriotai, vistiek kokių politinių pažiūrų jie būtų ir kuriai lietuvių partijai priklausytų. To sąjūdžio vardas—aktyvistai.

Nors man ne visi K. Škirpos samprotavimai buvo priimtini, bet masinantis kvietimas vienybėn ir nebuvimas jokio kito veiklos plano sulaikė nuo kėlimo abejonių bei darymo pastabų K. Škirpos samprotavimams. Beto, neabejotinai turėjo įtakos ir dr. P. Karvelio ankščiau mano minėti įtikinėjimai palaikyti K. Škirpą. Gal panašiais sumetimais ir kiti dalyviai neprieštaravo. Tik vienas dr. Br. Dirmeikis kėlė abejonių, tačiau bendros susirinkusiųjų nuotaikos nepakeitė. O toji nuotaika buvo: remti K. Škirpos sumanymą.

K. Škirpos asmens seretorius dr. Jurkūnas patiekė popierio lapą, matyti, anksčiau paruoštą, kuriame jau buvo mašinėle įrašyta to susirinkimo data ir trumpas protokolas, kuriame pažymėta, kad mes, žemiau pasirašiusieji, sudarome aktyvistų sąjūdį ir to sąjūdžio vadu išrenkame pulkininką K. Škirpą, pirmąjį Lietuvos savanorį. Jokių rinkimų nei diskusijų, ką rinkti, ne-

buvo, bet minėtame lape, kiek atsimenu, visi ar beveik visi pasirašėme. K. Škirpa turėjo ryšių su aktyvistais, veikiančiais Lietuvos pagrindy.

Sidzikausko Atvykimas į Berlyną Užkliuvo

Berlyno bombardavimai 1940 metais dar buvo nežymūs. Nors vaitojančios sirenos naktimis bent porą sykių per savaitę ragindavo mus eiti į namų rūsius bei slėptuves, bet niekas dar tuomet dėl to nesijaudino kambariuose, atsigulę lovose, nes numestų bombų kiekis būdavo visai nežymus, turto sužalojimai menki, o žmonių aukų visai nebuvo girdėti. 1940 metams baigiantis, jau visai mažai besulaukdavome naujų atbėgėlių iš Lietuvos. Štai paskutinėmis gruodžio mėn. dienomis atėjo žinia, jog laimingai perėjo sieną Vaclovas Sidzikauskas ir keletas kitų asmenų, bet jų atvykimas į Berlyną užkliuvo. Netrukus jie atsidūrė kažkokioj pereinamojoj stovykloj. Po keletos savaitių V. Sidzikauskas buvo perkeltas į artimesnę koncentracijos stovyklą, o iš ten į baisųjį Aušvico (Oswiecim) kacetą, iš kurio visai sunykęs atvyko į Berlyną tik 1942 m. lapkričio mėn.

Amerikietės Žurnalistės Nuotykis Lietuvos Pasiemyje

1941 m. sausio mėn. prasidėjo repatriantų važinėjimas iš Lietuvos į Vokietiją. Žinojome, kad su vokiečiais, tikrais repatriantais, atvyks nemažai ir lietuvių. Mat, vokiečių-rusų sutartis repatriantų reikalu davė ir lietuviams įvairių galimybių pasprukti iš bolševikų nagų. Keletą mėnesių pabuvę bolševikų okupacijoje, tūkstančiai lietuvių veržėsi į Vokietiją, nors ir numanė, jog ir Hitlerio Reiche ne tėviška globa jų laukia, o kietas, sunkaus darbo nesotus gyvenimas.

Nepriklausomoj Lietuvoj, be Klaipėdos krašto, buvo trisdešimts keli tūkstančiai vokiečių. Apie dvidešimts tūkstančių Lietuvos vokiečių vyko į Vokietiją kaip repatriantai. O su jais vyko ir 30-35 tūkstančiai lietuvių. Lietuviai sudarė nemažiau 65% visų repatriantų. Kai kuriuose transportuose buvo beveik vieni lietuviai. Mūsų judrusis žurnalistas dr. Pr. Ancevičius buvo nuvykęs į pasienį kartu su kitų tautų žurnalistais pasitikti repatriantų. Grįžęs jis mums pasakojo tokį anekdotišką nuotykį. Kitų žurnalistų tarpe buvusi ypačiai judri amerikietė. Ji bėgusi pirmoji prakalbinti repatriantus, tik perėjusius į Vokietijos pusę. Vieną, kitą, trečią ji vokiškai kalbinusi, bet šie nieko neatsakė. Pagaliau ji ėmusi klausti tų repatriantų pavardžių ir iš visų išgirdusi tą pačią pavardę: “Nesupantu.” Atbėgusi prie dr. Pr. Ancevičiaus klausia: “Ar visi Lietuvos vokiečiai turi tik vieną pavardę

“Nesuprantu?” Žinoma, dr. Pr. Ancevičius, gardžiai nusijuokęs, paaiškino amerikietei žuralistei, ką reiškia lietuviškai žodis **nesuprantu**.

Repatriantus sugrūdo į stovyklas, tam reikalui paruoštas. Ten atitinkami valdininkai tikrino jų tinkamumą vokiečių nacionalsocialistinei valstybei. Net vokiečiai repatriantai buvo skirstomi į kategorijas bei grupes, o ką jau bekalbėti apie lietuvius. Kurie tikrintojams pasirodė patikimi, tiems buvo duoti asmens dokumentai su raide O. Mažiau patikimiems asmens dokumentai buvo duoti su raide A. Grupės O repatriantai visi galėjo gauti Vokietijos pilietybę, o grupės A tik dalis tegalėjo įsipilietinti. Kiti buvo gavę tik laikiną įpilietinimą, o dar kiti ir tokio negavo.

Kągi reiškė raidės O ir A? Raidė O reiškė Csten-Rytai. Turintis asmens dokumentą su raide O galėjo gyventi ne tik Vokietijoje, bet ir okupuotose žemėse į rytus nuo Vokietijos. Gi raidė A reiškė, kad asmuo, kurio asmens dokumentai su raide A, tegali gyventi tik senojoj priešhitlerinėj Vokietijoje (Alt-reich).

Tik maža lietuvių dalis tegalėjo gauti asmens dokumentus su raide O. Todėl vokiečiams Lietuvą okupavus, lietuvių repatriantų dauguma negalėjo legališkai grįžti namo.

Mus Berlyne pasiekdavo žinios, kad mūsų jaunus vyrus ima į SS dalinius, nesiklausdami jų sutikimo, kad mūsų tautiečiai labai nepatenkinti stovykliniu gyvenimu, kad įvairūs tikrinimai įkyrėję ligi gyvo kaulo. Vėliau atėjo žinių į Berlyną apie susikirtimus lietuvių repatriantų su Gestapu ir kad kai kurie mūsų lietuvių jau yra patekę į kacetų už nepalankumą nacionalsocialistinei Vokietijai. Tos žinios Lietuvos Draugijos valdybą jaudino ir kėlė susirūpinimą.

Bet grįžkime kiek atgal prie Lietuvos Draugijos. 1941 m. sausio mėn. turėjome gana gausų atbėgėlių susirinkimą, kuriame buvo perrinkta Lietuvos Draugijos valdyba. Valdybon buvome išrinkti: dr. Pr. Ancevičius, kun. St. Yla, dr. P. Karvelis, J. Našliūnas ir R. Skipitis. Draugijos reikalų vedėjas liko ir toliau V. Vaitiekūnas. Pareigomis buvo pasiskirstyta taip: pirmininkas R. Skipitis, vice-pirmininkas kun. St. Yla, sekretorius J. Našliūnas, išdėninkas dr. Pr. Ancevičius ir valdybos narys dr. P. Karvelis.

Draugijos valdyba pirmon galvon pasistatė šiuos uždavinius: 1. Sudaryti daugiau lėšų būtiniausiai pagalbai vargan patekusiems savo atbėgėliams ir 2. galimai greičiau su-eiti į artimesnį bendradarbiavimą su lietuviais, atvykusiais repatriantų vardu.

Normalios draugijos pajamos yra nario mokesčiai. Bet kaip visose draugijose, taip ir mūsų berlyniečių

draugijoje žymesnių sumų iš nario mokesčių sudaryti negalėjome. Aukų rinkti, kaip jau anksčiau buvo minėta, neturėjome teisės. Vienintelis tuomet žymesnis šaltinis tebuvo Amerika. Kreipėmės tiesiai į ministerį P. žadeikį. Smulkiai išdėstėme jam atbėgėlių buklę, didelį materialinės paramos reikalingumą ir blogą draugijos piniginių stovį. Ir neapsirikome. Iš p. žadeikio paramos neteko ilgai laukti. Lietuvos atstovybės tarnautojų ir paties ministerio sudėtus apie pusantro šimto dolerių gavusi Lietuvos Draugijos valdyba labai džiaugėsi, nes tai buvo apie 700 markių, anuometinėmis mūsų sąlygomis gana stambi suma. Tuomet vidutinė mūsų duodama pašalpa buvo 20-30 markių.

Po pusmečio ir vėliau, kai Lietuva buvo vokiečių rankose, mūsų didžioji paspartis buvo gaunama iš Lietuvos.

Pirmasis Susitikimas Su Geštapu

Sukome galvas, kaip prieiti prie savųjų žmonių, atvykusių repatriantų vardu. Oficialios vokiečių įstaigos mums sakė, jog repatriantai, nors jie ir būtų šimtaprocentiniai lietuviai, negali priklausyti mūsų draugijai, kad mūsų draugijos atstovai negali lankytis repatriantų stovyklose, o juo labiau sudarinėti repatriantų sąrašus.

Toks oficialiosios Vokietijos nusistatymas moraliai mūsų nevaržė, nes kokiagi teise galėjo vokiečiai pasigrobtį keliasdešimts tūkstančių lietuvių, nors ir atvykusių repatriantų vardu.

Mūsiškių tarpe atsirado drąsių pasišventėlių, kurie vyko į tas repatriantų stovyklas, surašinėjo lietuvių, ragino dėtis į savąją draugiją, likti gerais lietuviais ir pan. Iš tų nelegalių surašinėjimų, dalimi ir iš betarpiškos korespondencijos su repatriantais, mes ir galėjome nustatyti apytikrį lietuvių skaičių, atvykusių repatriantų vardu.

Bet toks mūsų draugijos įgalotinių darbas negalėjo praeiti gestapo nepastebėtas. Po kurio laiko tuo reikalu buvau iškviestas į gestapą, kaip Lietuvos Draugijos pirminkas. Toji įstaiga dar man buvo nepažįstama. Jaučiau, jog nieko malonaus ten neišgirsiu. Bet nuvykti vistiek reikia. Mūsų draugija irgi buvo gestapo priežiūroje.

Nuvykau. Įėjau į kambarį, skirtą gestapo pareigūnų pasikalbėjimams su žmonėmis pašauktais į tą neįaukią įstaigą. Kambario stalias ir kelios kėdės. Durininkas pranešė kam reikia apie mano atvykimą. Grįžęs pasakė, kad už 15 minučių su manim kalbės ponas Legat. Tikrai, po 15 minučių atėjo tas ponas Legat ir be jokių įžanginių žodžių labai rūščiu ir šiurkščiu tonu ėmė man prikašioti, kad mano vadovaujama draugija kišasi į jai nepriklausomus reikalus: siunčia savo agentus į repatriantų stovyklas ir ten juos surašinėja.

—Bet surašinėja tik lietuvius,—atsakiau Legatui.

—O kokią jūs turite teisę surašinėti lietuvius repatriantus!,—dar labiau pakeltu balsu suriko Legat.

—Lietuvių Draugijos įstatai numato, kad jai gali priklausyti visi

lietuviai, gyveną Vokietijoje, todėl mes ir stengiamės padėti savo tautiečiams greičiau įsijungti į normalų gyvenimą naujojoje tėvynėje.

—Nesąmonė! Jūsų draugijos įstatai yra niekis! Tikrieji įstatai, kurių jūsų draugija privalo laikytis, yra geštapo įsakymai bei nurodymai. O mano nurodymas repatriantų reikalui yra toks: neikiškite pirštų prie repatriantų. Jei jūs ir toliau siūsite savo agentus į repatriantų stovyklas, jie bus areštuoti ir padėti į kacetą. O kas bus jums ir jūsų draugijai, tai patys privalote suprasti. Dabar turi būti jums viskas aišku! Tokius grasinimus išpleškinęs, Legat su manim atsisveikino ir išėjo iš kambario.

Buvau gerokai pritrenktas. Tai buvo mano pirmas Berlyne, bet ne paskutinis ir ne pats blogiausias, pasikalbėjimas su gestapo viršininku.

Vasario 16-oji 1941 Metais Berlyne

Pavasaris aušti Berlyne pradeda šiek tiek anksčiau negu Kaune. Vasario mėnesį saulutė, aukščiau pakilusi, paskubomis ėmė varyti sniegą iš parkų ir mažų gatvelių, kur miesto šeimininkų šluota buvo palikusi jį ramybėje. Minkštas pavasariškas vėjelis sniegą tirpinant saulutei smagiai talkino...

Su pavasario kvapu, su kylančia saulute kilo mūsų nuotaikos ir viltys. Kasdien į mus atbėgdavo šiokių tokių žinelių, — jog karas su rusais ne tik neišvengiamas, bet jau nebetoli. O karas nors ir baisus dalykas, bet mes jo norime, nes be jo bolševikas iš mūsų tėvynės nebūs išvarytas. Nors buvo visai neaišku, kas bus, kai bolševikus išvys, bet visiems mums atrodė: kas bebūtų — vis bus geriau negu bolševikai.

Vasario 16-oji, sekmadienis. Susirinkome Lutgerus bažnytelėje prie Potsdamo gatvės, kur būdavo kun. Stasio Ylos laikomos pamaldos lietuviams. Žmonių galėjo būti apie 120. Turint galvoj, kad tuomet lietuvių Berlyne buvo nedaugiau 300, bažnyčion susirinkusių nuošimtis buvo didelis. „Pulkim ant kelių“ ir kitas lietuviškas giesmes tą dieną giedojome ypatingai pakelta nuotaika. Visiems, o ypač giedoriams, rūpėjo, ar galėsime pagiedoti Lietuvos himną. Vienas giedančiųjų kreipėsi į Lietuvos pasiuntinį p. Škirpą, kurs irgi buvo bažnyčioj, klausdamas ar neturėsime kokių nemalonių ir ar nebus bėdos mūsų klebonui kun. Ylai, jei pagiedosim savąjį himną. P. Škirpa patarė pasiklausti kun. Ylos. Bėgo klausti kun. Ylos. Bet šis pasakė, kad jam būtų buvę geriau, jei būtume giedoję visai jo nepasiklausdami. Taip besiaiškinant pamaldos pasibaigė, ir himno nepagiedojome.

Visiems buvo pranešta, kad oficialus Vasario 16-osios minėjimas su koncertine dalimi įvyks Humboldto salėje popiet. Paskirtą valandą susirinko arti dviejų šimtų tremtinių. Visų nuotaika pakilusi, vėdai nušvitę. Rodos, visų širdys nuostabiai jautė Lietuvos artumą. Nors salės gilumoj stovėjo didelis Hitlerio paveikslas ir buvo iškabinėtos nacių vėliavos, bet mes jautėmės tartum savame lietuviškame kampe. Viešosios policijos atstovo nebuvo, o geštapo agentėlis, jei koks ir buvo, tai jis buvo kuklus ir nepastebimas.

Garbės prezidiume sėdėjo Lietuvos pasiuntinys K. Škirpa, E. Galvanauskas, P. Karvelis, J. Vailokaitis ir R. Skipitis. Sekretoriauti buvo

pakviestas jaunas teisininkas J. Deksnys.

Buvo pagerbti mirusieji Nepriklausomybės Akto signatarai ir žuvusieji dėl Lietuvos laisvės.

Kalbą paskaitė iš rašto K. Škirpa. Nako diriguojamas choras ir visi susirinkusieji skambiai sugiedojo Lietuvos himną. Paskui tas pats choras padainavo keletą dainų. Jos publikai labai patiko. Griausmingais plojimais publika privertė kai kurias dainas pakartoti.

Po minėjimo maža kas skubėjo namo. Dauguma dar gerą pusvalandį šnekučiavo: dalinosi žinėlėmis bei spėliojimais apie artėjantį vokiečių-rusų karą ir apie grįžimą Lietuvon.

Iš Humboldto salės lig mano buto galėjo būti pora amerikoniškų mylių. Apie 7 val. vakaro namo grįžau pėsčias šalutinėmis gatvėmis, gražiai besivingiuojančiomis palei rūpestingai tvarkomą Tiergarteno parką. Buvo tyku kaip kaime. Tik retkarčiais pasigirdavo automobilio ūžimas, nors buvau nepertoli nuo penkiamilijoninio miesto centro. Mat, karas labai sumažino automobilių kiekį, o ir buvusieji automobiliai ne visi tegalėjo gatvėmis riedėti, nes benzino taupumas buvo nepaprastai kietas.

Po Vasario 16-osios minėjimo mūsų troškimas grįžti išlaisvinton Lietuvon dar padidėjo. Dabar dar nervingiau gaudėme žinias apie artėjantį karą ir apie nepriklausomos Lietuvos atstatymą. Nors aiškus ir tvirtas vokiečių valdžios pasisakymas Lietuvos nepriklausomybės atstatymo reikalui nebuvo, bet p. Škirpa, iš pasikalbėjimų su vokiečių užsienių reikalų ministerijos valdininkais, suprato, kad vokiečiai netrukdyt lietuviams savarankiškai tvarkytis Lietuvoj, kai bolševikai bus iš ten išvaryti. Man atrodė, kad p. Škirpa tvirtai tikėjo, jog vokiečiai leis atstatyti nepriklausomą Lietuvą, gal tik ekonomiškai arčiau susijusią su Vokietija. Jis net ruošė asmenų sąrašus, kurie turėjo būti panaudoti vyriausybę ir valdžios aparatą sudarant.

P. Škirpa gaudavo iš Lietuvos žinių, kad ruošia sukilimui eina gerai, kad karui kilus pagrindis duos į kailį bolševikams, kad p. Škirpa numatomas ministru pirmininku, kai tik bus atstatyta Lietuvos nepriklausomybė. Didelio pasitenkinimo visom tom žiniom p. Škirpa neslėpė. Dabar jau niekas mūsų neabejojo, kad karas kils greit ir kad rusai nepajėgs atsispirti vokiečiams.

Tolimesnius R. Skipičio atsiminimus skaitykite kitame LD numery.

JT DEŠIMTMETIS...

(Atkelta iš 4 psl.)

dukams, tai sovietų atstovas tvirtino, kad to negalės būti, nes „Pabaltijys savo noru įsijungęs į TSRS“.

Šitaip įvairiais laikotarpiais ir įvairių klausimų diskusijose, kad ir neoficialiai, Lietuvos klausimas iškildavo. Jis nesusiformavo taip, kad būtų svarstomas kaip atskiras, bet anose sąlygose to ir nebuvo galima tikėtis. Šiandieną po dešimt metų JT delegatų tarpe jau sunku būtų sutikti tokį, kurs nežinotų Lietuvos vardo ir jos padėties komunistinėje vergijoje. Prieš 10 metų taip, deja, nebuvo. Taigi laikas daug padarė. Belieka linkėti, kad per sekantį dešimtmetį būtų išraizgyti visi iki šiol dar vis susipainioję politikos keliai, ir kad visi pavergtieji būtų išlaisvinti ir JT šeimoje džiaugtųsi taikos ir laisvės palaima.

Juozas Vitėnas, Washington, D. C., nuo 1950 iki 1955 birželio mėn., kada išvyko dirbti „Voice of America“, „Lietuvių Dienų“ vyr. redaktorius.

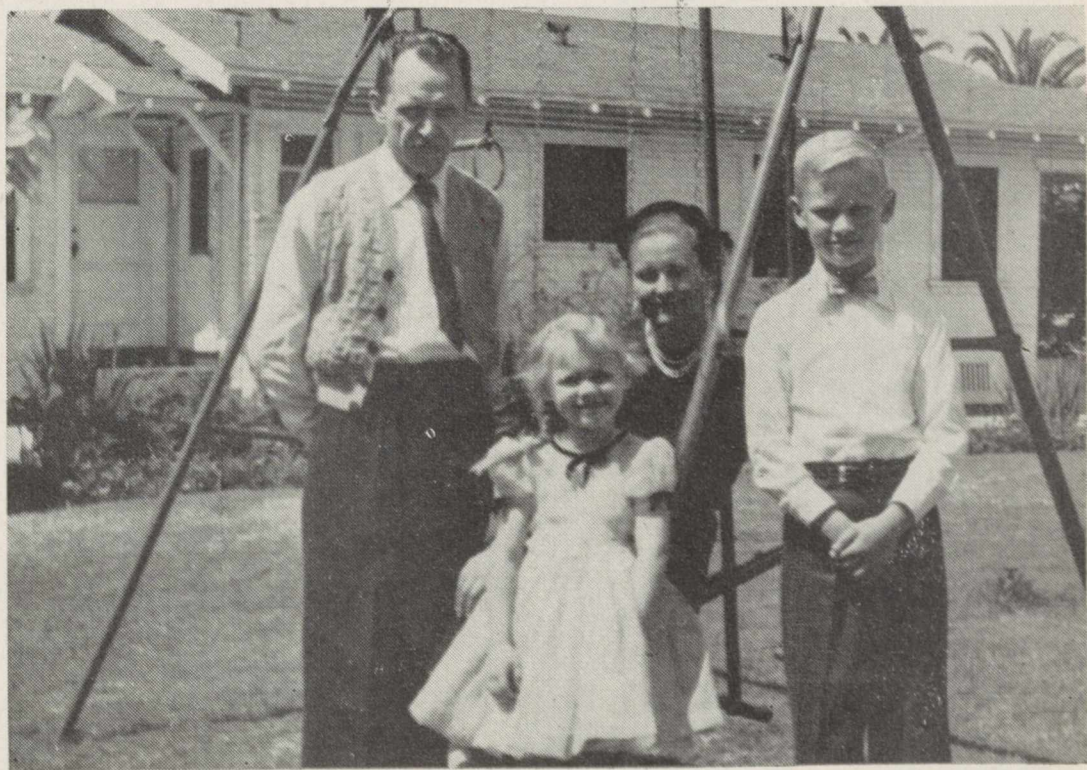
J. Vitėnas, Washington, D. C., former Editor-in-Chief of the Lith. Days magazine; below — J. Vitėnas with his family members while he lived in Los Angeles, Calif.

J. Vitėnas, g. 1912 m. Biržų aps., 1933 m. baigė Linkuvos gimn., o 1938 m. —VD un-to Teisių fakultetą. Metus padirbęs Alytaus miesto sekretorium, 1939 m. buvo paskirtas spaudos referentu Kaune. Čia ir susipažino J. Vitėnas su žurnalistiniu darbu, į kurį vėliau ir praktiškai įsitraukė, 1945 m., būdamas vienas iš savitiraščio „Žiburių“ steigėjų ir redaktorių, po kiek laiko perimdamas leidimą ir tapdamas vyr. redaktorium.

Leisti kultūrinį visuomeninį laikraštį buvo J. Vitėno svajonė jau nuo 1939 m., kada kilo pirmoji „Žiburių“ mintis, bendradarbiaujant ir planuojant su mokyklos draugu, jaunu, gabiu žurnalistu ir rašytoju P. Rimkūnu. Deja, okupacija tos minties Lietuvoje įvykdyti nebeleido. Ji realizavosi tremtyje, Augsburgėje.

Atvykęs į JAV-bes, Los Angeles, Vitėnas buvo pakviestas red. „Kalifornijos Lietuvio“, kurį 1950 m. pavertė „Lietuvių Dienomis“, plačiai skaitomu iliustruotu žurnalu.

Apačioje J. Vitėnas savo šeimos tarpe, su žmona Ona, dukrele Asta ir sūnum Almiu.

Brooklyno Operetės choro valdyba: /sėdi iš kairės į dešinę/: Vl. Vasikauskas, pirm., M. Žukauskienė, L. Gudelienė, J. Jankus; /stovi/: J. Šileikis, A. Vizbara, Jacyna ir G. Rajeckas.

Executive board of the Brooklyn choir group.

OPERETĖS CHORAS

Operetės Choras Brooklyne, N. Y., yra aktyvus Amerikos Rytuose pasaulinis, niekam nepriklausomas mišrus choras. Jo uždavinys tarnauti vien menui. Jo tikslas propaguoti lietuvių liaudies muziką savųjų ir svetimtaučių tarpe.

Operetės Choro, Brooklyn, N. Y. pradžia siekia 1914 metus. Jis veikė Vyturėlio, Harmonijos ir Operetės Choro vardais. Per savo ilgą veiklos laikotarpį šis choras yra pastatęs 106 scenos veikalus, 38 operetes ir sudainavęs apie 400 lietuviškų dainų.

Pirmieji šio meninio sambūrio organizatoriai ir ugdytojai yra buvę: Sidabraitė, Strumskienė, K. Kriaučiūnas, F. Morkus, K. Saurusaitis, Bukšnaitis. Pastarasis yra išvertęs daugelį operėčių į lietuvių kalbą ir

buvęs ilgametis režisorius. Dirigenta is yra buvę: Ks. Strumskis, V. Tomkiutė, prof. K. Banaitis ir M. Liuberskis. Nuo 1953 m. chorui vadovauja gabus ir energingas dirigentas Juozas Stankūnas.

Prie choro veikia pagalbinės meno šakos: vaidintojų trupė ir šokių grupė, kuriai vadovauja baletmeisteris Stasys Modzeliauskas; libretistai: Balys Račkauskas ir Stasys Vaškys. Nuolatinis akompaniatorius — pianistas A. Mrozinskas, padėjėja — S. Stankūnaitė. Kazys Stankūnas, dirigento sūnus, ruošia skudutininkus.

Prof. J. Žilevičius yra Operetės Choro garbės dirigentas.

Operetės Choras šiuo metu savo repertuare turi 34 dainas ir St. Šimkaus operetę Čigonai. Repetuoja naują 3-jų veiksmų operetę Joninės.

IND. HARBORO LIETUVIAI

(Atkelta Iš 7 psl.)

laisvės paskolos bonų. Po II pas. karo įsisteigė ALT Lake aps. skyrius, kuris dabar telkia visos East Chicago, Gary, Hammondo ir Michigan City lietuvių. Skyrius, kuriam sėkmingai vad. JAV gimęs patriotas lietuvis A. Vinick, kasmet surengia iškilmingą Vasario 16 minėjimą ir Lietuvos laisvinimo reikalams surenka daugiau kaip po 1000 dol. aukų. O Ind. Harboro BALFo skyrius taip pat dosniai lietuvių remiamas.

Ind. Harboro SLA 185 kuopa dabar turi per per 120 narių, jų tarpe apie 40 naujų ateivių. Kuopa yra nupirkusi už 500 dol. Lietuvos laisvės paskolos bonų. Jos žymesnieji veikėjai yra Stp. Bartkus, P. Rindokas, T. Mason ir kt.

Daug geros širdies Ind. Harboro senieji lietuviai yra parodę naujiesiems, kurių dabar East Chicagoje yra apie 400 tarp čia gyvenančių artai 1200 lietuvių. Daugelį pats prelatas K. Bičkauskas yra vežęs fabriką gauti darbo. K. Paulauskas pats vienas yra atitraukęs iš Europos iki 150 tremtinių. Edw. Plaskett šeimoj kiekvienas tremtinys ligi šiol randa pagalbos, ir t. t.

Tremtiniai irgi jau turi įnašą Ind. Harbore. Jie susibūrė į draugiją, kuri rūpinasi tautinių švenčių parengimais. Yra PLB East Chicago apylinkė su 100 su viršum narių. Beveik vieni tremtiniai sudaro parapijos chorą, kuris sugeba parengti ir koncertinių programų, ypač kai prisideda čia gyvenanti sol. P. Bičkienė ir iš kaimyninio Gary op. sol. S. Adomaitienė ir sol. St. Baranauskas. Sėkmingai dirba Z. Moliejaus vadovaujamas scenos mėgėjų sambūris, kuris suvaidino Čiurlionienės Aušros sūnus, Grušo Tėvą, Blaumanio Indranus ir kt. A. Markevičiaus rūpesčiu veikia 4 būreliai Vasario 16 gimn. Vokietijoje remti.

J. Mk.

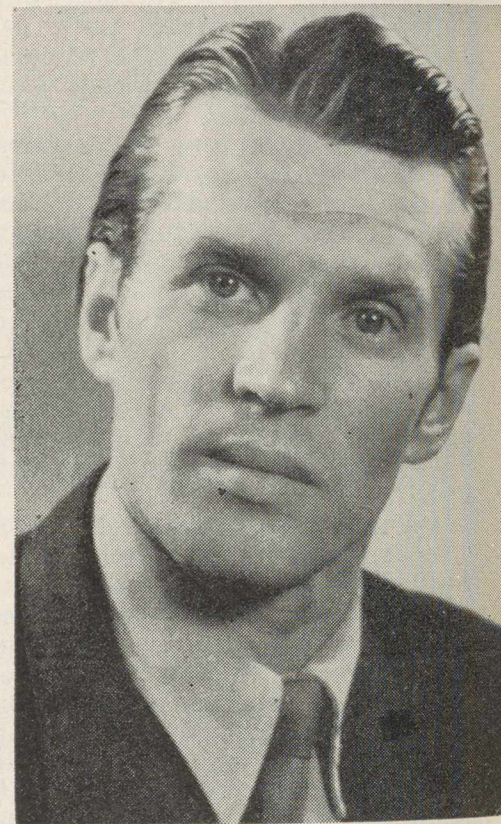
Stasys Modzeliauskas, Operetės choro meno vedėjas, baletmeisteris, choreografas.

Stasys Modzeliauskas, director of the choir's cultural endeavors, master of the ballet and choreographer.

Balys Račkauskas, naujai įsijungęs į Operetės chorą ir didelis jo veikėjas.

Balys Račkauskas, recently joined the Opera group's choir and is a very active member in the varied activities.

Scena iš St. Šimkaus "Čigonų" operetės, kurią Brooklyno Operetės choras pastatė Brooklyne, N. Y. ir Elizabethe, N. J. Vidury čigonų vadas Roto — Balys Račkauskas.
Scene from the musical play by Šimkus "The Gypsies" that was presented by the Brooklyn choir group locally and in Elizabeth, New Jersey.

Brooklyn Operetės choras. Vidury dirigentas muz. Juozas Stankūnas, ilgametis lietuvių veikėjas ir chorų vedėjas Brazilijoje, persikėlęs į JAV.

Choral group of the Brooklyn opera society. In the center is musician Joseph Stankūnas, an experienced choir master among Lithuanians and in Brazil who has emigrated to the U.S.A.

AKTORIUS KARIBUTAS LANKOSI HOLLYWOODE

Aktorius Juozas Kaributas, Los Angeles, Calif., kaip LD-nų ir Draugo korespondentas yra priimtas Motion Picture Ass'n Club nariu ir turi teisę lankyti studijas bei daryti pasikalbėjimus su ekrano artistais. Jis jau yra gavęs keletą priėmimų ir kalbėjęsis, tarp kitų, su Victor Mature, Jane Russel, Jack Palance, kurio motina kilusi iš Lietuvos. Netrukus yra numatęs susitikti ir pasikalbėti su Prancūzijoje garsėjančiu ir į Hollywoodą pakviestu J. Sernu, Jokūbo Šerno, Vasario 16-tos akto signataro sūnum.

Aktorius Kaributas, baigęs Teatro studiją, dirbo Kauno Valstybiniam Teatre.

Gyvendamas Rochestery, N. Y., prisidėdamas prie vietos lietuvių kolonijos kultūrinio veikimo, organizavo sceno mėgėjus ir režisavo.

Prieš porą metų atsikėlęs į Los Angeles, Calif., surežisavo ir pastatė "Švento Kazimiero gyvenimą", "Mokyklos Draugus" ir keletą mažesnių dalykų.

Kaributas taip pat dalyvauja rengimų programose, deklamuodamas iš mūsų poezijos kūrinių.

J. Kaributas, Los Angeles, Calif. kalbasi su Donald O'Connor.

J. Kaributas, Los Angeles, Calif., interviews Hollywood actor Donald O'Connor. For details see a brief write-up above.

Dail. A. Rūkštelės šeima. Pirmoje eilėje iš kairės: žmona Elena, duktė Raminta, sūnus Saulius; antroje: A. Rūkštelė, duktė Eglė. Artist A. Rūkštelė family. First row from left: Mrs. Elena Rūkštelė, daughter Raminta, son Saulius; second row: artist A. Rūkštelė and daughter Eglė.

PUIKI DOVANA AMERIKIEČIAMS

Jau išėjo iš spaudos dr. A. Šapokos „Lithuania Through the Ages“ nauja papildoma laida. Keliasdešimtyje knygos įžangos puslapių sutrauktai duodama Lietuvos istorija angliškai. Apie du trečdaliai knygos — puikios iliustracijos iš nepriklausomos Lietuvos gyvenimo laikų.

Tai puiki dovana kiekviena proga amerikiečiams ir čia gimusiems ir augusiems lietuviams. Knyga įrišta kietais viršeliais; jos kaina \$3.50.

Užsakymus kartu su pinigais siųskite: „Lietuvių Dienos“, 9204 South Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Naujai įdainuotos lietuvių liaudies dainos ir ištraukos iš liet. operų

Albumas (12 inch long play-high fidelity) pasirodys 1955 metų spalio mėn. 3 d. Kaina: \$5.95, su persiuntimo išlaidomis: \$6.25. Įdainavo Alice Stephens Meno Ansamblis. Užsakymus kartu su pinigais siųsti: Alice Stephens Singers, 410 South Michigan Blvd., Room 308, Chicago 5, Illinois.

Eglės portretas / Dail. A. Rūkštelė. Portrait of Eglė by A. Rūkštelė

DAILININKAS ANANAS RŪKŠTELĖ

Penkerius metus išgyvenęs Australijoje, Adedaidėje, birželio mėn. į Los Angeles, Calif., atvyko dail. Antanas Rūkštelė su šeima.

Šalia kasdieninio darbo pragyvenimui ir dailininko kūrybos, Antanas Rūkštelė daug energijos skyrė lietuvių kultūrinei ir bendruomeninei veiklai. Jis buvo vienas aktyviausių Adelaidės lietuvių bendruomenės organizatorių ir pirmas Apylinkės pirmininkas, dviem atvejais Liet. Kultūros Fondo pirmininkas, Liet. Teatro Mylėtojų grupės vienas iš organizatorių ir teatrui padėjęs keliems pastatymams nupiešdamas dekoracijas, skaitė paskaitas ir produktingai rodėsi kaip dailininkas. Surengė keturias individualias parodas ir dalyvavo rinktinių australų dailininkų parodose.

Menininkė ir ponė Elena Rūkštelienė — savųjų ir australų tarpe ji davė keletą dainos rečitalių ir dalyvavo koncertų programose.

1953 m. Adelaidės liet. visuomenė ir Australijos liet. spaudą gražiai paminėjo dail. A. Rūkštelės kūrybinio darbo 20 metų sukaktį. Nuo pirmos Liet. Nepriklausomųjų Dailininkų Dr-jos Kaune surengtos dail. Rūkštelės darbų parodos, per visą 20 metų laikotarpį dailininkas lietuviškąjį ir kitų kraštų peizažą piešė laikydamasis savo pasirinkto realistinio stiliaus, artimo senųjų mūsų dailininkų realistų.

Keldamas dail. Rūkštelės piešinių siužetų klausimą, suaktyvinęs parodos proga P. Andriušis rašė: „Atsimenu dailininko mėgiamiausius siužetus: Lietuvos mišką, paskui—

A. Rūkštelė piešia Anglijos karalienės Elžbietos portretą, jos apsilankymo Australijoje proga. A. Rūkštelė painting the portrait of Queen Elizabeth during her recent visit to Australia.

Dilingeno parką prie Dunojaus. Tamsūs, vėslūs pavėsiai, saulės kombinacijos tarp sodrių lapų, kaip toj dainoj 'saulelė tekėjo, lapeliai mirgėjo'. Jo pažiūra į jam artimą gamtą buvo standartinio mūsų žmogaus pažiūra, nepaliesta miesčioniškų gudravimų, kaip A. Baranausko 'Anykščių šilelis'. Mėgo A. Rūkštelė pilną dienos šviesą, stojo į tapybinį mūsų drąsiai, atvirai, turėdamas prieš save Degučių pušynus.

Dabar kas gi? Eukaliptai, nusmelkti pelenais, išrėžtomis juostomis, išdeginti žolijų plotai, kalnai be didybės, kupini drebulio, laukiniai. Bavarijos kalnai darė įspūdį dailininkui, ir jis parodoje apie tai primena. Dailininkas sustoja apsidairyti, apsispręsti, kokį santykį surasti su nauju gamtovaizdžiu, kuris dar, atrodo, neteikia per daug stiprių įspūdžių, nestveria ažu širdies. ...Prisipažinsiu, man, gamtos mėgėjui, šiame krašte gamta iš viso jokio įspūdžio nedaro. Ar ji yra, ar jos nėra, taip ligi šiol dar man neaišku.

Spalvingas, senas patikimasis A. Rūkštelė, atrodo, kaip tik dabar tų sprendimų išvakarėse. Parodos dalyviai buvo nudžiuginti dar kartą jo praeities lobyno ir atsivežtinio kraščio skrynios, kurią dosniai buvo praverę suvažiavimo delegatams”.

Lyg ir pritardamas Andriušini, Vyt. Žemkalnis, išreiškdamas eilinio, to andriušiška sakant “standartinio” lietuvių tremtinio jausmus ir poreikius, dailininką tiesiog atkakavo: “Savo peizažais Antanas Rūkštelė labai primena mums senąjį mūsų dailininką Antaną žmuidžinavičių. Žvilgtelėjus į “Vidurdių virš Adelaidės” tuoj akys vaizduojas ‘Džukų kaimelis’, Bavarijos ‘Chimsee’ su Liudviko II pilimi ir tolumoje ežero ‘žalioji juosta’. Neįtikėtinas gamtos reiškinys —lyg kokios elektros spalva. Kontrastingumas ir spalvos netikėtumas sudaro įdomią ir darnią kontrastingą spalvų kompoziciją. Gražūs ir įdomūs ir Bavarijos miestelių fragmentai... Malonu būtų, kad dailininkas savo darbas aplankytų ir kitus Australijos miestus, o kas svarbiausia, kaip man atrodo, mūsų lietuviškąsias kolonijas. Temato visi mūsų tautiečiai, o ypačingai jaunimas, kaip reikia dirbti ir Tėvynę mylėti. Būt gera, jei dailininkas, bent iš atminties, mėgintų atkurti Lietuvos vaizdus, kad ir įprasta jam realistine forma. Duokite mums Nemuno, Neries, Šešupės, Dubysos ir Nevėžio ir kitų upių, upelių, ežerų, miškų, pievų vaizdus. Parodykit mums žydintį pavasarį, bakužę, ganyklas, ar sniego pūgas. Mes taip ilginės...”

Ketvirtoji, kaip ir atsisveikinimo, parodoje nupirkta 11 paveikslų. A. Krausas rašė: “Dail. A. Rūkštelės nusiteikimai, išreikšti jo kūriniuose. ypač jo paveikslų cikle ‘Tėviškė’, yra mums suprantami ir artimi, lygiai kaip ir kūrinių minties perteikimo būdas — realistinis vaizdavimas”.

Naują gamtą dailininkas Rūkštelė Kalifornijoje rado panašią į Australijos, tik gal ne tokią laukinę ir spalvotą. Bet kažin, kokie bus žmonių, ypač tautiečių, jausmai?

K. Js.

Šiuose LD puslapiuose skaitytojas ras keletą dail. Rūkštelės kūrinių, rodančių dailininko stilių ir tematiką.

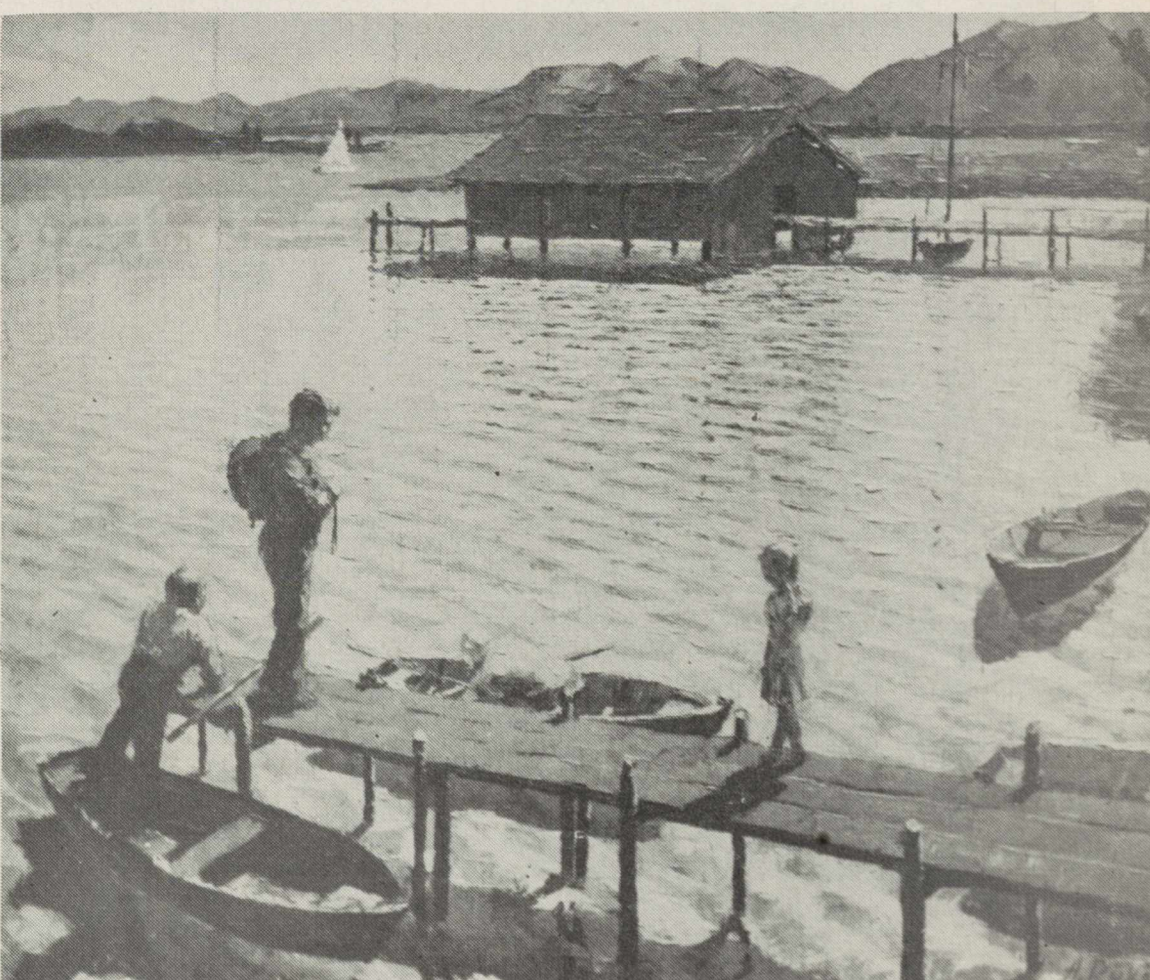
Gubos / Dail. A. Rūkštelė

Rye Cocks by Artist A. Rūkštelė

Dillingeno gatvė / Dail. A. Rūkštelė

A Street in Dillingen by Artist A. Rūkštelė

Chimsee / Dail. A. Rūkštelė

Chimsee by Artist A. Rūkštelė

Evangelikų luteronų Bažnyčios trečiojo sinodo treptyje suvažiavimo Annaberge prie Bonnos, Vak. Vokietijoje, dalyviai. Stovi iš kairės: Puskepalaitis, Žilius, kun. Šimukėnas, sen. Keleris, kun. Urdzė, kun. Stanaitis, VT pirm. K. Žalkauskas, antras iš deš. F. Šlenteris ir kt.

Evangelical Lutheran Church third Sinod in exile at Annaberg, W. Germany, participants.

← Anita Navickaitė-Karns, Baltic Trio dainininkė, Miami Beach, Florida.

Anita Navickaitė-Karns, member of Baltic Trio, Miami Beach, Florida.

Balys Raugas kalba Philadelphiaje surengtame birželio įvykių minėjime.

Balys Raugas talking during the tragic June days ceremonies in Philadelphia, Pa.

← Iš Windsor, Kanadoje, birželio įvykių minėjimo. Stovi: viduryje solistė Vaclava Žiemelytė, kairėje Windsor Apyl. vald. pirm. Vyt. Kačinskas, dešinėje paskaitininkas dr. Karvelis.

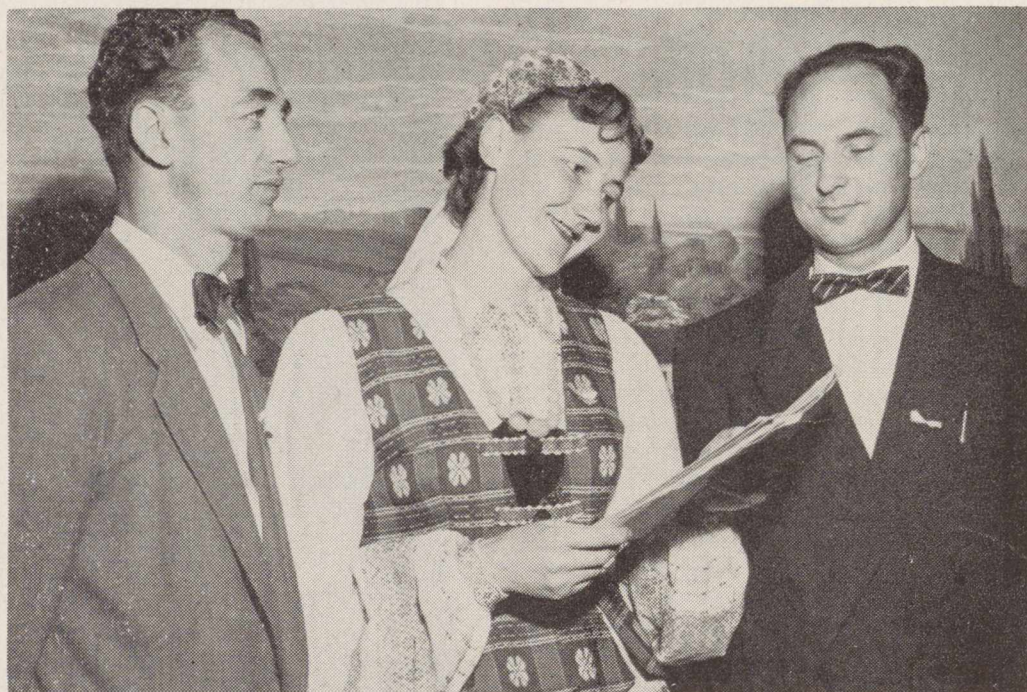
Commemoration of tragic June events in 1940, Windsor, Canada.

ŽEMAI:

Inž. B. Galinis, Boston, Mass., skaito paskaitą Brocktono Katalikų tremtinių surengtame birželio įvykių minėjime Šv. Kazimiero parap. salėje, Brockton, Mass.

Eng. B. Galinis giving a lecture in the St. Casimir Lithuanian parish hall, Brockton, Mass. during ceremonies commemorating the tragic June days of 1940.

R. Reivys foto

BALFo pirm. kan. dr. J. B. Končius ir jį lydėjęs Tėvas A. Bernatonis su Kaiserlautern darbo kuopos lietuvių vadais ir kapelionu kun. Liubinu.

Very Rev. Končius, Pres. of the United Lith. Relief Fund of America among officers of the Lith. industrial units of the US army in W. Germany.

Estijos paskutinis min. J. Lattik lanko Vliką. Priekyje: M. Krupavičius, Jaan Lattik, K. Žalkauskas, II-oj eilėj M. Gelžinis, estas pulk. Jacobsenas, dr. P. Karvelis ir buv. estų užs. reik. min. Selters.

Estonian leader in the free world J. Laatik with the VLIK members.

Kalifornijos Liet. Dienos trys programos dalyviai: dain. A. Brazis, filmų aktorė Rūta Kilmonytė ir choro dirigentas kompozitorius Br. Budriūnas.

Three program participants in the Calif. Lith. Day: Opera star A. Brazis, film star Rūta Kilmonis and composer Br. Budriūnas.

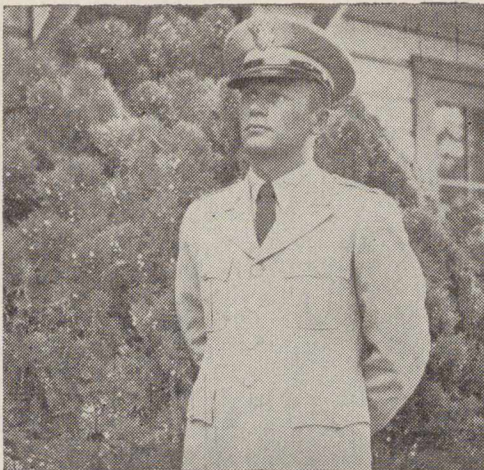
Jaunavedžiai Antanas ir Elzbieta Vasiliauskai, Los Angeles, Calif..

Newlyweds Anthony and Elizabeth Vasiliauskas in Los Angeles, California.

ŽEMAI:

Los Angeles liet. parapijos šventės programos dainininkai su sol. A. Braziu.

St. Casimir's parish choir with soloist A. Brazis, Los Angeles, Calif.

Mjr. dr. F. V. Kaunas Dėdės Samo tarnyboje San Antonio, Texas.

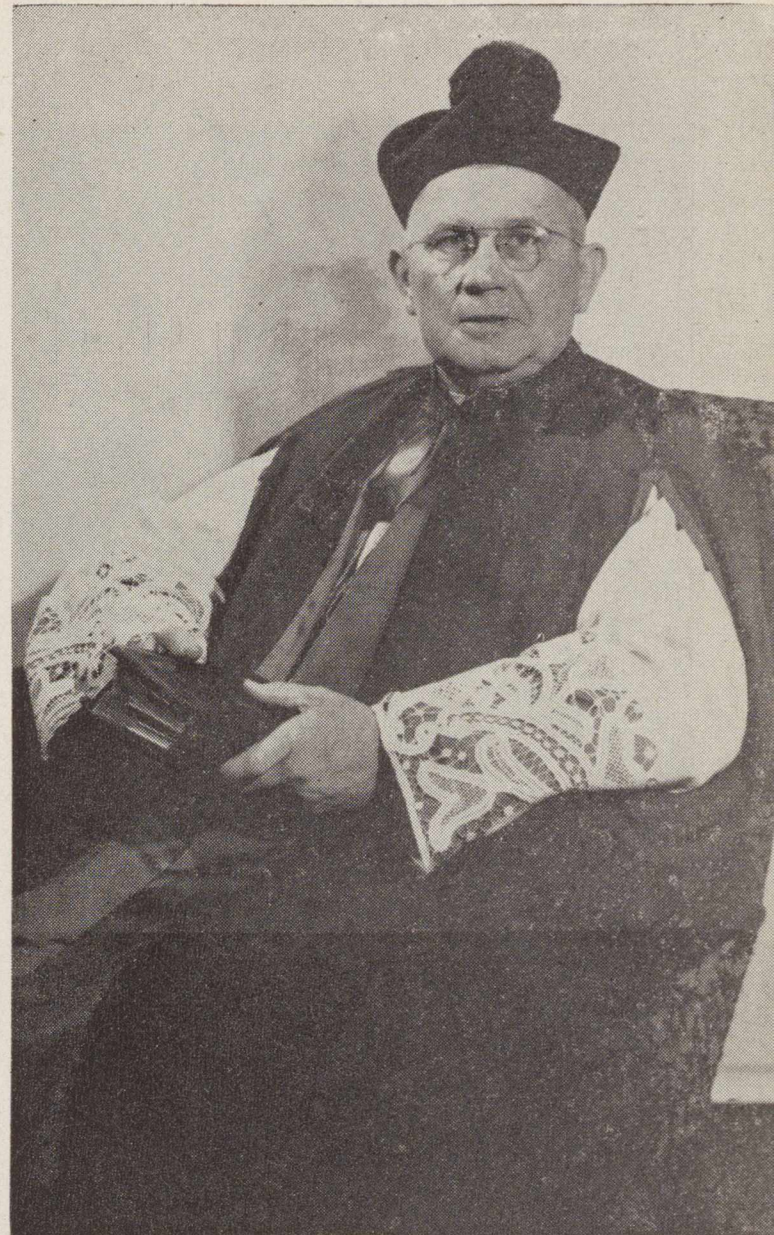
Dr. F. V. Kaunas in the US Army at San Antonio, Texas.

Msgr. H. F. Schuermann, Our Lady of Sorrows par. kleb., didelis lietuvių bičiulis, St. Louis, Mo.

Rt. Rev. Msgr. A. F. Schuermann, Ph.D., S.T.D., Our Lady of Sorrow parish St. Louis, Mo. pastor, great friend of Lithuanians.

Žemai: Kalif. Liet. Dienos dalyvių dalis. Pirmoje eilėje iš kairės: prof. M. Biržiška, konsulas dr. J. J. Bielskis, Ch. A. Clifton, KRKD radijo stoties pranešėjas Ernest E. Debs, L. A. miesto tarybos narys, Kalif. gubern. atstovas V. John Krehbiel, L. A. m. ir apskr. resp. pirm., Italijos konsulas Massimo Castilli d'Aragona, par. kleb. kun. J. Kučingis, LD leidėjas A. F. Skirius.

Group of guests and organizers at the St. Casimir parish annual Lithuanian Day of California. Photo A. Briedis

Gen. St. Raštikis, Monterey, Calif., buvęs Lietuvos kariuomenės vadas. Netrukus LD-ny leidykla išleidžia jojo atsiminimus. Plačiau apie tai žiūr. dešinėje.

General St. Raštikis, Monterey, Calif., former Commander-in-Chief of the Lithuanian army. His memoirs are being published by the Lithuanian Days Publishers and will be off press before the close of this year.

For more details about his memoirs see right.

UŽSISAKYKITE IŠ ANKSTO

GEN. ST. RAŠTIKIO ATSIMINIMUS

Sutaupysite 2 dolerius

Užsisakantiems iš anksto už abu toms skaitoma 10 dol. Vėliau už abu toms, išėjus jiems iš spaudos, bus skaitoma 12 dol.

Pirmasis tomas jau surinktas ir spausdinamas. Išeis dar šiais metais. Antras tomas išleidžiamas 1956 metų pirmojoje pusėje.

Ir vienas ir kitas tomai turės arti 500 pusl., bus gausiai iliustruoti nuotraukomis iš viso gen. St. Raštikio gyvenimo ir jo susitikimų su žymiais Europos valstybininkais ir karo vadais.

Atsiminimuose paliečiama plačiai visa eilė intriguojančių klausimų, pvz.:

- Smetonos valdymo perijodo intrigos;
- Derybos Maskvoje;
- Užkulisiai su A. Smetona;
- Santykiai su tautininkais ir jaunalietais ir kit.

Užsisakiusiems iš anksto knyga bus išsiųsta tą pačią dieną, jai išėjus iš spaudos.

Būkite pirmieji gen. St. Raštikio atsiminimų skaitytojai! Sutaupykite 2 dol.!

Pinigus už abu toms siųsti: Lithuanian Days Publishers, 9204 South Broadway, Los Angeles 3, Calif.

— Br. V. Krokys, Rochester, N. Y., neseniai persikėlė į savo namus.

— J. Lieponis, Chicago, Ill., atnaujiną LD-ny prenumeratą 2 metams.

— J. Zichwic, Los Angeles, Calif., prieš ketvirtą mėnesių atsikėlęs iš rytų, užsakė LD-nas savo motinai Mrs. G. Zichwic, Bronx, N. Y.

— P. Lisankis su šeima, gyvenęs Dayton, Ohio, persikėlė į Los Angeles, Calif. Žmona Cecilia yra nemaža lietuvių ir kitų tautinių šokių žinovė.

— P. Sideravičius, Cicero, Ill., užsakė LD-nas O. Gegužienei iš Dorchester, Mass.

— A. Mockevičius, Pittsburgh, Penn., paaukojo LD-noms 10 dol.; J. Tamas, Los Angeles, Calif., paaukojo LD-noms 3 dol.; S. Petrauskas, M. D., Elizabeth, N. J. paaukojo LD-noms 2 dol.

D. T. Mitchell, Scarsdale, N. Y., žymus lietuvis pramonininkas bei prekybininkas, buvęs LD-ny garbės prenumeratorius, mirė rugpjūčio mėn. pradžioje. Gimęs ir augęs JAV-se. Aktyviai dalyvavo JAV-bių lietuvių veikloje.

ADMINISTRACIJOS PRANEŠIMAS

Sąrašas visų tų asmenų, kurie parėmė "Lietuvių Dienų" žurnalą, įsigydami laimėjimų biuletenų, bus paskelbtas LD-ny spalio mėnesio numeryje. Tame numeryje bus paskelbti ir visi laimingieji, laimėję dovanas traukimuose, įvykusiųose LD-ny pikniko metu rugpjūčio mėn. 21 d. LD-ny rugsėjo numeris buvo atspausintas dar prieš pikniką.

LD-ny Leidėjas

GENEROLO RAŠTIKIO ATSIMINIMUS IŠ ANKSTO UŽSISAKĖ:

Kolumbija: K. Didžiulienė.

Austrėja: V. Šablevičius, P. Bienkevičius, N. Butkūnas, J. Rubaževičius, A. Mockus, P. Šėkas, J. Janulaitis, V. Junokas, A. Bukaitis, A. Šilva ir VI. Paragys.

Kanada: J. Dambrauskas, J. Matulionis, S. Banelis, A. Kuolas, J. Cicėnas, J. Žadeikis, J. Sakalauskas, A. Diržys, J. Dudėlas, S. Žvirblys ir J. Jasinskas.

JAV-bės: A. Čepulis, kun. L. Musteikis, A. Juodvalkis, kun. I. Račys, St. Baniulis, A. Lukas, kun. A. Šeštokas, Br. Ivanauskas, kun. T. Palukaitis, kun. S. Aleksiejus, Motina M. Immaculata, P. Kavaliauskas, Saint Alphonsus school /Baltimore, Md./, kun. J. Pakalniškis, K. Ališauskas, dr. Eugenija Gurskis-Pauža, kan. J. Steponaitis, prel. Ig. Albavičius, J. A. Kasulaitis, K. Sragauskas, kun. St. Raila, dr. R. Sidrys, kun. V. Dabušis, J. Cicėnas, V. Urbonas, A. M. Traun, V. Jakimavičius, Kaz. Barzdukas, Emilija Meškauskas, R. Petkevičius, L. Reivydas, P. Karosas, M. Jameikis, N. Jasinis, D. Prikockytė, J. Maciulis, J. Bagdonas, V. Stankauskas, K. Kazlauskas, P. Damijonaitis, prel. L. J. Mendelis, P. Šaliukas, K. S. Karpis, V. Rastenis, A. E. Bartininkas, J. Staniškis, S. Pladys.

NAUJOS KNYGOS

Dr. J. Remeika, Lietuvos pajūrio padavimai. Išl. Tremtis, Memmingen, Vokietija, 1954.

Dr. Pr. Gaidamavičius, Milžinas, didvyris, šventasis. Žmogiškosios pilnaties vizija. Tėvų Pranciškonų leid., Brooklyn, N. Y. 1955.

Commentationes Balticae, I tomas, Bonn, 1954. 228 psl. Dalyvauja dr. Z. Ivinskis ir kit. Baltų Tyrimo Instituto leid.

L. Dovydenas, Naktys Karališkėse, apysaka jaunimui. Iliustr. Vyt. Ignas. Terra, 3333 S. Halsted St., Chicago 8, Ill. 168 psl.

Nadas Rastenis, Trijų rožių šventė. Saka apie nuotykius trijų išviet. lietuvių senovės laikais. Autoriaus iliustracijos, autoriaus leidinys. 148 psl. Kaina \$5.00.

Dainava, 1945 - 1955. Red. Jer. Ignatonis, taikininkai - Alb. Dzirvonas, Alf. Smilgevičius, dail. VI. Vijeikis. Išl. Lietuvių Meno Ansamblio Dainava, Chicago, Ill., 1955.

Popular Lithuanian Recipes. Compiled by J. J. Dauzvardis. Chicago, Ill., 1955.

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— Adv. S. Bredes, Brooklyn, N.Y. atostogaudamas JAV-bių vakariniuose steituose, buvo užsukęs į Los Angeles ir lankėsi LD-ny redakcijoje. Anot adv. S. Bredžio, nesijaučias gerai, jei kurioje vietoje nesutinkas lietuvių.

— Kun. P. Sabulis, Hartford, Conn., vietos lietuvių parapijos vikaras ir kartu tenykštės lietuvių Holy Trinity vidurinės mokyklos vedėjas /principal/, atostogaudamas Kalifornijoje, lankėsi LD-ny redakcijoje.

— Kun. dr. A. Baltinis, kun. Z. Ramanauskas ir jo sesuo V. Ramanauskaitė, visi iš Chicagos, atostogavo Kalifornijoje ir lankėsi LD-ny redakcijoje.

— P. Kurzikauskas, Chicago, Ill., atostogavo Los Angeles mieste, buvo apsisostojęs pas K. Šakius. Atnaujino LD-ny prenumeratą 2 metams.

— Juozas ir Ona Butkevičiai ir duktė Graciela, Buenos Aires, Argentina, atostogaudami JAV-se, buvo užsukę ir į Los Angeles.

— Frank ir Nancy Speecher, Los Angeles, Calif., liepos mėn. 3 d. atšventė 25 metų vedybinę sukaktį su iškilmingomis pamaldomis Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje ir pokyliu parapijos salėje. Ta proga gavo net Šv. Tėvo specialų palaiminimą.

— Dail. A. Rūkštelė, Los Angeles, Calif., neseniai atvykęs su visa šeima iš Australijos, baigia įsikurti.

— Stasys ir Zuzana Tiknius, Los Angeles, Calif., aplankė V. Tiknius iš Irvington, N. J. Stasys savo brolio nebuvo sutikęs daugiau kaip 40 metų.

— Auksei Liulevičiūtei ir Daivai Noreikaite, abiems iš Chicagos, LD-ny žurnalą

metams užsakė už jų pažangumą moksle Chicagos Aukšt. Lituanistikos Mokyklos Tėvų Komitetas.

— E. Rozenblatas, Los Angeles, Calif., susilaukė brangių svečių iš Europos. Neseniai iš Švedijos atvyko jo tėvai ir apsigyveno Los Angeles mieste. Jo tėvai gyveno Švedijoje nuo 1940 metų. Birželio mėn. į Los Angeles miestą persikėlė ir E. Rozenblato sesuo su vyru dr. med. A. J. Hagentornu ir sūneliu. Penktą metų dr. Hagentornas dirbo kaip daktaras-chirurgas Guam saloje. E. Rozenblatas taip pat tikisi, kad netrukus iš Toronto atsikels į Los Angeles ir jo brolis V. A. Rozenblatas, vedęs Adą Balutytę, Lietuvos ministerio Londone Br. Balučio dukterį.

— C. Surdokai, Baltimore, Md., susilaukė birželio mėn. sūnaus, pakrikštydami jį Lino Cezario vardu.

— Kun. J. C. Jutkevičius, Worcester, Mass., žymus Lietuvos Vyčių veikėjas, vikaravęs Vilniaus Aušros Vartų lietuvių parapijoje, perkeltas tame pačiame mieste į Šv. Kazimiero liet. parapiją. Be savo pareigų parapijoje dirba ir Worcester vyskupijos teisme.

— Kun. S. P. Laurinaitis, Columbus, Ohio, vikaruoja Corpus Christi parapijoje. Atsikėlė iš Kenton, Ohio.

— Kun. A. J. Tamulis, Granite City, Ill., ilgą laiką vikaravęs Šv. Tomo parapijoje, Decatur, Ill., perkeltas į naują vietą.

— V. Vardys-Žvirzdys, Milwaukee, Wisc., nuo rudens semestro pradžios pradeda lektoriauti Wisconsin universitete.

— K. Stankūnas, Brisbane, Q-land, Australija, tarpininkavo 13 asmenų užsisakyti LD-nas.

— Dr. V. P. Baltrušaitis, gyvenęs Toronto mieste, Kanadoje, neseniai persikėlė į Kingsville, Ont., ir atidarė savo kabinetą.

— N. Jasinevičius, Los Angeles, Calif., tapdamas JAV-bių piliečiu, pakeitė pavardę į Jasinis.

— Kun. A. Ežerskis, Wilkes-Barre, Penn., Šv. Pranciškaus lietuvių parapijos klebonas, atnaujino LD-ny prenumeratą 2 metams ir paaukojo LD-ny reikalams dar 15 dol.

— Kun. St. Aleksiejus, keletą metų klebonavęs Hatch, N. M., mieste, perkeltas toms pačioms pareigoms į Šv. Onos parapiją Deming, New Mexico. Jo adresas: P. O. Box 999, Deming, N. M.

— Dr. K. Alminas, Loup City, Nebr., atnaujino LD-ny prenumeratą 2 metams.

— Dail. K. Varnelis, Chicago, Ill., atnaujino LD-ny prenumeratą 2 metams.

— Frank Lubin, Los Angeles, Calif., žymus lietuvių krepšininkas, šiuo metu dirbąs vienoje filmų studijoje, atnaujino LD-ny prenumeratą 2 metams.

— J. Rouika, Columbus, Ohio, atnaujindamas LD-ny prenumeratą, paaukojo LD-noms 2 dol.

— J. C. Bench, Baltimore, Md., atnaujino LD-ny prenumeratą 2 metams. Gimęs ir augęs JAV-se; LD-nos jam labai patinkančios.

— J. Strankauskas, Adelaide, Australija, užsakė LD-nas L. Juodelytei ir N. Jurytei. /Patikslinimas; žiūr. LD-ny 1955 metų balandžio num., 18 pusl./

— O. Zailskienė, Cicero, Ill., JAV-bių skaučių vadė, atnaujindama LD-ny prenumeratą: "... 'Lietuvių Dienomis' žavimės visi. Geriausios sekmės ir toliau..."

— Prel. J. Ambotas, Hartford, Conn., Šv. Trejybės liet. parapijos klebonas, atnaujino LD-ny prenumeratą 2 metams.

St. Peter and Paul church in Vilnius, Lithuania.

Šv. Petro ir Povilo bažnyčia Vilniuje.

V. Augustino foto

Independence for Lithuania

By STASYS ŽADEIKIS, Washington, D. C.

During this year which marks the tragic 15th anniversary of the brutal, unprovoked aggression toward and occupation of Lithuania by the Soviet Union, and the 14th anniversary of the first mass deportations from Lithuania to Soviet Russia, it is important to remember the following points on the eve of the Four Power Conference at Geneva.

Lithuania had reestablished her independence on February 16, 1918, after long years of unceasing struggle against foreign domination. Prior to this Lithuania had played a long and honorable part in the history of Europe and had been traditionally blessed with internal liberty and tolerance of religious and political beliefs.

On June 15, 1940, Lithuania was invaded and forcibly occupied by ruthless Communist Russia, in complete disregard of all existing treaties and agreements.

The Soviet Union, having occupied Lithuania, suppressed her human rights and liberties, and imposed its most ruthless regime of terror. On June 14, 1941, in order to break the resistance and struggle of the Lithuanian people for freedom and independence, mass deportations of Lithuanian people to concentration and forced labor camps and to prisons in Soviet Russia began.

Soviet Russia failed to live up to her most solemn promises in her Peace Treaty with Lithuania of July 12, 1920, and as a result, did not return all Lithuanian territory to Lithuania, but retained the following: Lithuania's eastern and southern districts of Breslauja, Svyriai, Ašmena, Lyda, Gardinas and Suvalkai.

Under the Potsdam Agreement, Lithuania Minor (or the northern part of East Prussia) was supposed to be returned to Lithuania, but Soviet Russia took even this region under the own administration and for her own imperialistic purposes has colonized it with people from Soviet Russia.

During these last 15 years Lithuania has suffered an enormous loss in human lives, property and in civil liberties, but has never ceased to fight against her oppressor, Soviet Russia; yet she still remains enslaved and faced with the extermination of her race by mass killings, deportations and imprisonment, which constitute a threat to world peace and security.

The Lithuanian people, expressing their appreciation and gratitude to the United States Government and the American people for support extended to her cause of Lithuanian independence, and professing grave anxiety over the future fate of their fatherland, thus appeal to the Government of the United States: —

1. To continue its policy of nonrecognition of the incorporation of Lithuania into the Soviet Union.
2. To exert its strong influence in the United Nations in order to prevent the annihilation of the Lithuanian nation.
3. To incorporate the liberation of Lithuania as an integral part of the United States foreign policy.

Also, the Lithuanian people ask the United States Government to demand at the forthcoming Four Power Conference at Geneva: —

St. Lozoraitis, former minister to Italy and at present Chairman of Lithuanian diplomats in the free world, addresses to the Italian audience on situation of the captive nations behind the Iron Curtain at a meeting in Rome, called by the Italian Catholic Organization "The Citizens Committee" before the Big Four Conference in Geneva. From right to left: Dr. J. Gailius, President of the Citizens Committee U. Sciascia, St. Lozoraitis /talking/ and Prof. Popesco.

Prasidedant Ženevos konferencijai, Romoje didelė Italijos katalikų organizacija "Piliečių komitetas" surengė susirinkimą atkreipti viešos nuomonės dėmesiui į Sovietų Sąjungos pavergtųjų tautų būklę. Susirinkime "Piliečių komiteto" gen. direkt. U. Sciascia karštai gynė tų tautų teisę į laisvę ir nepriklausomybę. Dar kalbėjo Lietuvos, Vengrijos, Albanijos ir Rumunijos atstovai. Nuotraukoj matome kalbantį Lietuvos dipl. šefą S. Lozoraitį. Prie prezidiumo stalo sėdi iš kairės: Dr. J. Gailius, Italijos Radijo liet. skyriaus vedėjas, inž. Sciascia /Šiašia/, Italijos Tautinio Piliečių komiteto pirm., Liet. dipl. šefas S. Lozoraitis /kalba/ ir prof. Popesco.

1. Withdrawal of Soviet Russia's armed forces, secret police, administration agents and colonists from Lithuania and restoration of Lithuania's freedom and independence.

2. Immediate release and return to their homeland of all Lithuanian political and other prisoners from concentration, forced labor camps and prisons in Soviet Russia.

3. To integrate the following Lithuanian districts of Breslauja, Svyriai, Ašmena, Lyda, Gardinas and Suvalkai into the ethnograph-

ic territory of Lithuania.

4. To cede Lithuania Minor (or the northern part of East Prussia) with the City of Karaliaučius to Lithuania, along the line of the Potsdam Agreement, leaving on the Lithuanian side the following towns: Balga, Lanka, Yluva, Girduva, Darkiemis and Galdape.

During and since World War II the Western democracies have entered into a number of treaties and agreements with Soviet Russia, but nevertheless, Lithuania and other

occupied countries are still under Soviet Russia's domination. The principle, that no country has the right to make any trading of the territory of any smaller country, seems now to have been ignored. Lithuania, by resisting Soviet Russia, is holding back the huge Russian army from advancing westward. The Western share is not yet evident. It is not enough simply to encourage the captive peoples and to keep their hope alive. There is no need to work for the

security of Soviet Russia, on the contrary, every step should be undertaken to weaken the Soviet Union politically, militarily, agriculturally and economically, besides working for the security and welfare of Lithuania and other captive peoples.

The opinion has been expressed that it is not possible to demand that Soviet Russia withdraw from Lithuania and the other occupied countries, because Russia may get angry and refuse to participate in any conference. Such an idea is unfounded and a repetition of the communist propaganda line. This attitude or inaction on the part of the Western nations is damaging to them and disastrous to Lithuania. The foreign policy of the Western democracies in dealing with Soviet Russia should be based not only on military strength, but also on offensive action, the principles of the Atlantic Charter and the doctrine of separatism, because some ultra nationalistic - minded individuals are advocating an idea of indivisible Russia, which, if adopted, would mean slavery to other countries.

Finally, no Lithuanian anywhere in the world will ever rest without the restoration of Lithuania's freedom and independence in its ethnographic frontiers, with its only and historical capital — Vilnius —, and its territory consisting of about 39.000 square miles.

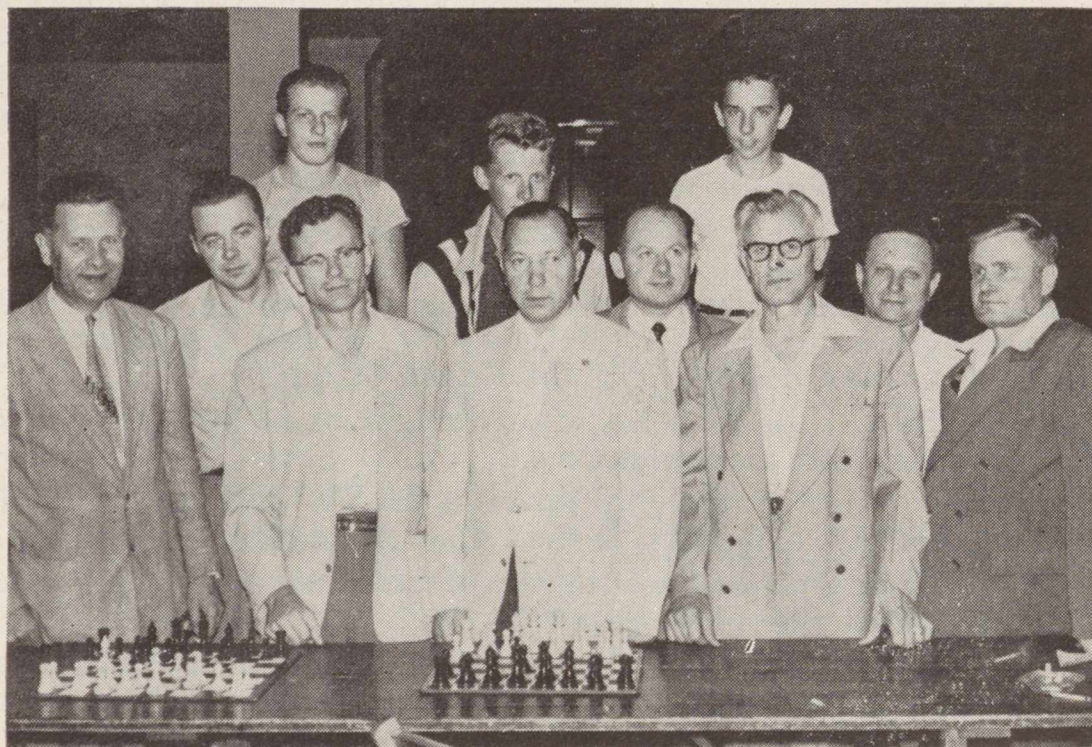
LITHUANIAN CHESS

By KAZYS MERKIS, Boston, Mass.

The war scattered Lithuania's chess players accross the world. Vaitonis found himself in Canada, Luckis in Argentina, Arlauskas in Australia, Tautvaiša in the U. S. Mikėnas, Vištaneckis and Abramavičius were left behind in Lithuania. Chess in Lithuania was on a high level. The Lithuanian chess team won in matches against England, France, Hungary, Italy, Norway, and other countries. In the Folkeston (1933) and Stockholm (1937) tournaments Lithuania occupied 7th place among contenders from 19 countries. The Lithuanian chess master Vladas Mikėnas, now an international master, won against such widely known players

Group of Lithuanian Club chessplayers who were recent victors over Harvard u'ty

So. Bostono liet. pil. d-jos šachmatininkai, neseniai įveikę garsųį Harvardo universitetą 4:1. 1 eilėje pagrindinis penketukas: A. Keturakis, Kazys Merkis, P. Kontautas ir A. Karosas 2 eilėje: V. Vilutis, V. Kubilius, P. Martinkus; 3 eilėje: R. Venckus, A. Gustaitis ir R. Šležas.

Chicago's "Perkūnas" chess club members.

Čičagos "Perkūno" šachmatininkai: sėdi iš kairės Karpuška, meisteris Tautvaiša, Žujus, Estka; stovi Vosylius, J. Kaunas, Jakštas, Šalkauskas.

New York Lithuanians in a chess match with Estonians.

New Yorko lietuviai rungtis su estais. Lietuvių komanda /sėdi prie šachmatų stalo pu-
sėj/: E. Staknys, A. Šukys, S. Trojanas, J. Galminas, J. Vilpišauskas, M. Milaševičius ir
A. Sakalauskas.

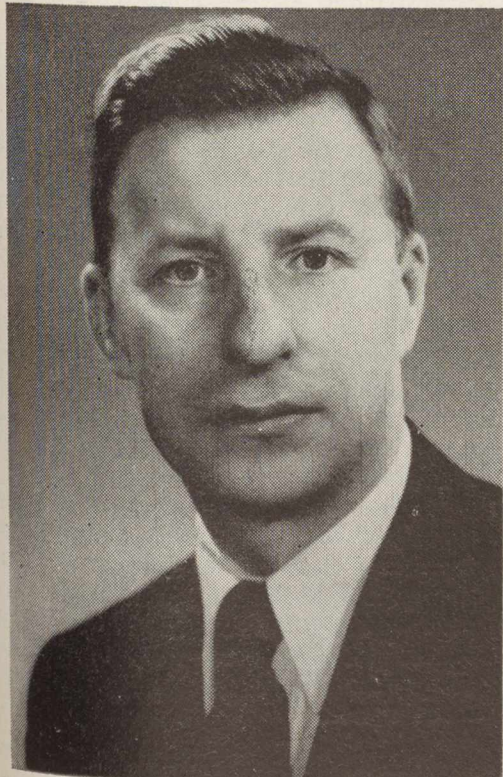
as Alekhine, Keres, Tartakover, Pet-
rov, Stalberg, etc. In the Soviet tour-
nament at Moscow in 1955 Mikēnas
played even with international
master Botvinnik, defeated Keres,
Kotov and others.

Another major force in Lithua-
nian chess with title of internation-
al chess master is Povilas Vaitonis
of Hamilton, Ont., Canada, who has
represented Lithuania in world
championships at Folkeston, War-
saw, Munich, Stockholm and Buenos
Aires. Vaitonis was Canadian cham-
pion in 1951-1952. He participated
for Canada in the interzonal champi-
onship in Sweden (1952) and the
world championship matches in
Holland (1954). In 1955 he won the
Hamilton chess title with an aston-
ishing score of 8:0.

Foremost among Lithuanian chess
players in the U. S. is Povilas Taut-
vaiša of Chicago, who has held the
championship of Boston, Chicago,
Illinois and Trans-Mississippi. This

Ignas Žalys, Montreal, Que., victor in
the Province of Quebec and former chess
master of the city of Montreal.

Ignas Žalys, Montreal, Que., Quebec
provincijos šachmatų žaidimo meistris, buv.
Montrealio miesto meistris.

year Tautvaiša has had two impor-
tant victories: 1955 co-champion of
Chicago with A. Sandrin and winner
of the Trans-Mississippi matches
(84 players from 11 states took
part). Strong contenders in Chicago
along with Tautvaiša are Kazys
Jakštas and Aleksandras Zujus.

The correspondence chess title
of Australia was won by Romanas
Arlauskas, former master of South-
ern Australia. Arlauskas is current-
ly playing in the world correspond-
ence championship on the Austra-
lian team. Vytautas Patašius, for-
mer master of Sydney University,
is prominent in Sydney chess
circles. V. Liuga is master of the
District of Newcastle.

Dr. A. Nasvytis plays regularly
on the Cleveland, Ohio chess team,
Gytis Bartkus on the beginning
team. Nasvytis won second place in
a three-state tournament in 1954. In
Detroit there is Kazys Škēma, twice
winner of the Boston championship,

Scene from activities of Povilas Tautvai-
ša; in 1955 he was victor in chess over
the city of Chicago and Trans-Mississippi.

Vaizdas iš Povilo Tautvaišos simultano.
P. Tautvaiša 1955 m. Chicagos miesto ir
Trans-Mississippi čempionas.

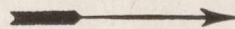

A strong player in American corres-
pondence chess is Kazys Merkis of
So. Boston, Mass., Master Eastern
Division, Grand National Champi-
onship. The New York Chess
Review announced Merkis 4th
postal player among 3,000 partici-
pants, with title of postal master
(1953 - 1954). In the province of
Quebec, Can., Ignas Žalys, former
Montreal master, won in the 1954
championship. A formidable corres-
pondence player, Žalys is ranked
8th in America by Chess Review.

Dr. Paul List (d. 1954), former
team member of Lithuania and
Great Britain, played in English in-
ternational tournaments. He won
the Great Britain championship in
1953. Lithuanian P. Monciunskas
won second place in the Yorkshire
championship in 1954.

A fine name is being given Lithu-
ania by the chess teams of Boston,
Chicago, New York, Toronto and
Montreal. Following in their foot-
steps are Lithuanian teams in
Detroit, Cleveland, Hartford and
distant Sydney. Toronto Lithua-
nians (P. Vaitonis, J. Matusevičius,
H. Stepaitis, Fabricijus, R. Rimas,
J. Sirutis) have for the second time
wrested the title of masters in the
Toronto league (1950 and 1955). In
the Chicago league the title of mas-
ters fell to Lithuanians (1952) Taut-
vaiša, Zujus, Kalvaitis, Šalkauskas,
Jakštas, Estka, Vosylius. So. Bos-
ton Lithuanians in the Boston Me-
tropolitan Chess League champi-
onship won second place one year
(1949-1950) and 3rd place two years
(1951 and 1954).

Chess has been accepted into the
North American Lithuanian sports
program and it is hoped it will take
a traditional place in it. In this
year's chess matches in New York
the winner was Kazys Merkis of
So. Boston. Second and third honors
were shared by Edvardas Staknys
and Juozas Vilpišauskas, both of
New York.

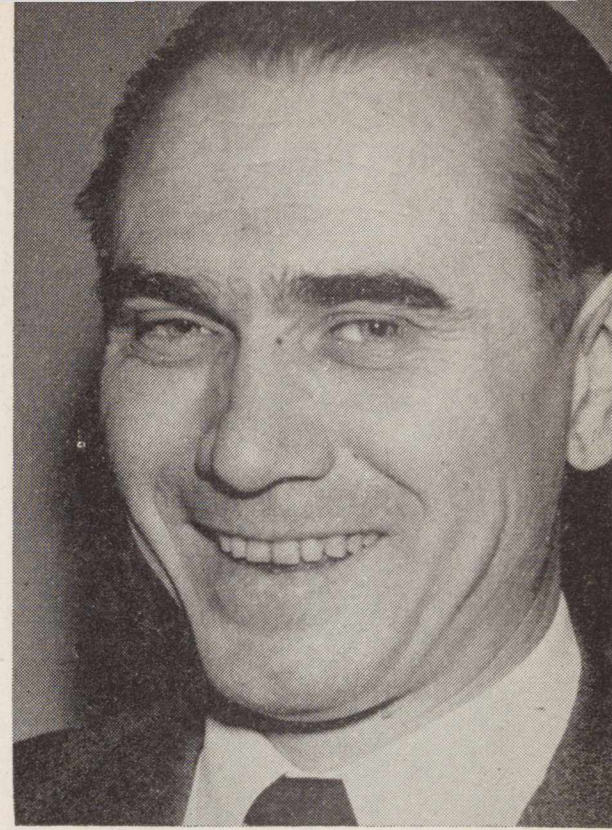
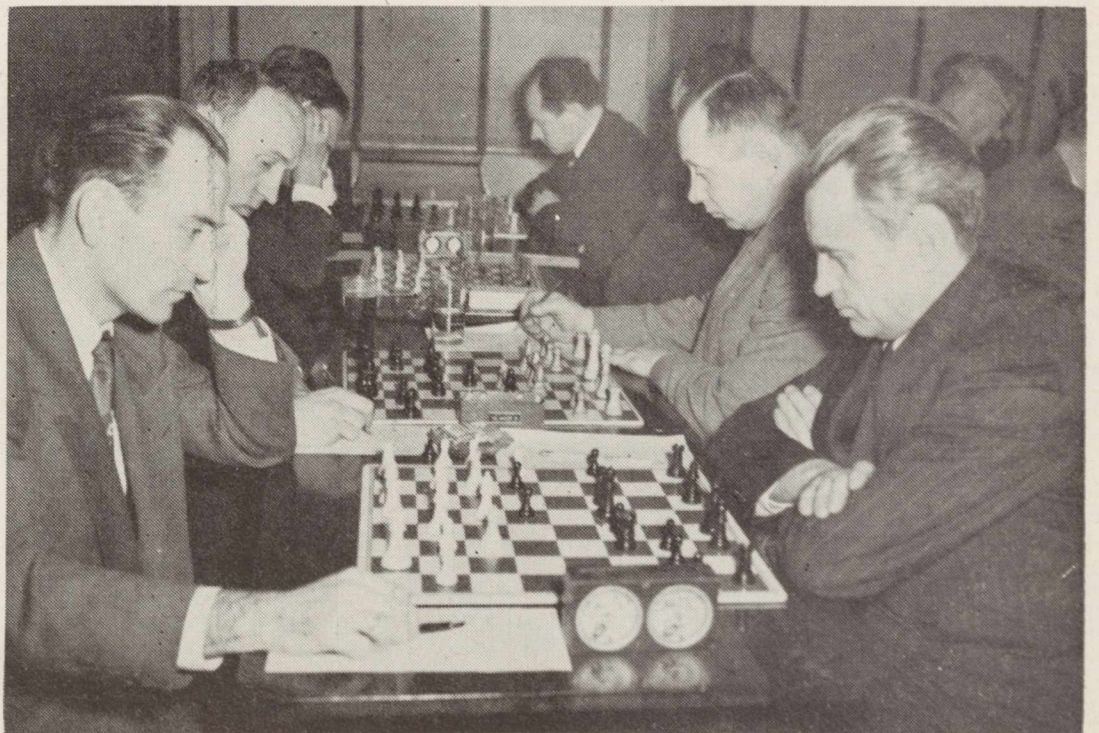

Romanas Arlauskas, chess master in
Australia and former chess master of South
Australia.

Romanas Arlauskas, Australijos šachmatų
korespondencinio lošimo meistris ir buv.
pietų Australijos meistris.

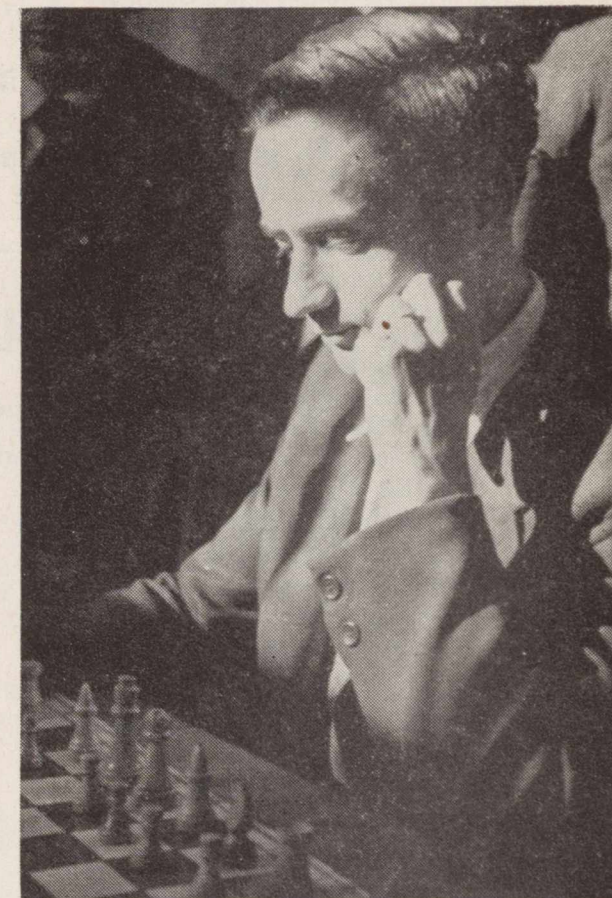
In the foreground New York Lithuanian chess master Dr. J. Repečka versus Casimir
Škēma, twice victor in Boston finals.

Čia pirmoj lentoj rungtis New Yorko lietuvių kelerių metų šachmatų meistris dr. J.
Repečka su Kaziu Škēma /dešinėj/, dukart laimėjusiu Bostono miesto pirmenybes.

International chess master Povilas Vai-
tonis, former master of Lithuania and
Canada in Hamilton, Ont., Canada.

Tarptautinis šachmatų meistris Povilas
Vaitonis, buv. Lietuvos ir Kanados meiste-
ris, Hamilton, Ont., Canada.

The Earth Long Slumbers

(UŽMIGO ŽEMĖ)

MAIRONIS

The earth long slumbers; yet the sky

Still keeps aglow its countless fires,

And the sweet midnight's lullaby

Would not set free heart from desires.

The night may not make stars shine less,

Nor hear my silent bosom's yearning;

What soul is seeking, who will guess,

When midst the memories it is burning.

Soon morn will put the stars to flight,

The sunnights vision will extinguish;

But my heart still will not be light,

Hope will not lessen its deep anguish.

Translated by Nadas Rastenis

IN THE OLD MANSION

By Šatrijos Ragana

(Marija Pečkauskaitė)

Marija Pečkauskaitė /1878—1930/ wrote under the name de plume of Šatrijos Ragana and is one of the foremost women authors of Lithuania. She attended the university in Switzerland and studied education under Prof. Foerster. She was a teacher and principal at the high school in Marijampolė. The works of Marija Pečkauskaitė are characterized by pedagogic ideas, patriotism and Lithuanian romance.

Chief among her novels are *Viktorė* /1901/, and *In the Old Mansion*.

Among her best short stories are *The Blue Maiden*, *The Tragedy of Irka* and *The Dowry*. The collected writings are in 7 vols.

In commemoration of the 25th anniversary of the death of Marija Pečkauskaitė, the Editors here present the introductory chapter to her novel *In the Old Mansion*.

As the red sunset waned, the silver beads of the white roses gazed upon me through the window...

And so I plucked one rose and pressed the blossom to my heated brow... Mother mine, are not these your hands — white, caressing, sweet and gentle — that fondle me so lovingly?

Are not these your precious hands?

The blossom is bedewed with tears...

And still the silver beads gazed at me through the window. And the wafting scent wove a golden dream of old.

Beyond the forests, beyond the rivers, among the hollows and hills stood the old wooden manor house. It was not very high, but it was long and broad, with a spacious vestibule resting on white scapes,

full of pleasant nooks, cosy and warm, faithful guardian of all our joys and sorrows. Before it was a large, drowsy millpond of mysterious depths, in the evenings goldened by the moonlight and the stars; and a song - filled, fragrant, dreamy orchard.

Lovingly the orchard gathered to its expansive breast its faithful friends, the pond and the manor and whispered to them tales endless and strange, things secret, and long yearnings eternal. And the twain listened, silent and pensive.

There was a small half-island jutting into the pond, covered with blooming shrubbery, all sprinkled with flowers. On the bank grew a willow whose trunk was once cut and which now sprouted three new trunks, making what seemed to be an armchair in which it was possible to sit back very comfortably. Sometimes we found this nook with Mother. Mother carved my initial on the trunk and said:

"Now this will be your armchair, Irene. And when you sit here, remember me—and let your thoughts be beautiful and good."

That spring I often sat in the willow armchair, as I was making a gift for Mother for her name's day. In the winter I had learned to sew and I wanted her to have the first thing I made. With my own money I bought some cloth and here, hidden in the armchair so that Mother would not see me, I sewed a tablecloth for the cabinet next to her bed. I chose this gift, not any other, having given it careful thought. In the evening, I mused, when mother would finish reading and would be about to put the

candle out, her last glance would fall on my tablecloth and she would fall asleep thinking of me. And in the morning the first thing she looked at was the timepiece on the cabinet... And here she would remember me again.

Above my head the birds sang and warbled; far away, on the opposite bank of the pond, a stork clattered; at my feet a forest of forget-me-nots shown blue, regarding their images in the mirror of the pond. A kind of sweet scent like honey tickled my nose — but I paid no heed to anything and plied my needle all the more zealously. The thought of how overjoyed Mother would be when she saw this work of mine was sweet and happy to me. And I looked with pride at my work — really poor and ill-made, but very beautiful in my eyes. And then I remembered Mother's wish that as I sat here I should only think good thoughts, and I mused that there could be no better thought than to make Mother happy.

"Irene!"

I started at hearing Mother's voice. Quickly gathering up my work, I hid it behind the bushes and ran to her. Skipping onto the path to the avenue of trees, I saw Mother at the other end. She walked toward me, leading my younger brother by the hand. She wore no hat, but shaded her head from the sun with a white parasol. As she walked all drenched in the rays of the sun, her light, blue-gray wrap enveloping her pretty, slender figure, resembled a sun-lighted cloud. In the shadow of the parasol a thick crown of braids shown black on her head, and from her pale face large black eyes from under brows like swallow wings looked out sadly and tenderly. Beside her, little Johnny with his white suit, freshly changed shirt and large hat looked like a fabulous Tom-Thumb come out of the bushes.

"Here I am, Mother!" I called out, running up and putting my arms around her waist.

Stroking my face with her hand, in your armchair, Irene? What were she asked me: "Were you sitting you doing there?"

A soft smile flitted across her lips and I wondered whether or not she suspected anything. Without waiting for my answer, she said:

"Let us go see whether our roses have already begun to bloom."

We went first to look at what were called my roses — two tall, old bushes which were planted by no one knows whom or when. They were both loaded with white buds, but we could not find a single blossom.

"Your old bushes get lazier and lazier," said Mother. "Let us have a look at mine."

Crossing the footbridge, we found ourselves on the other side of the orchard. There on the high bank of the pond was a small plot full of young rose bushes recently planted by Mother herself. They were all white with large, beautiful blossoms with petals soft as silk and white as snow, barely tinged with red in the centers. And it seemed that the souls of the roses were concealed under the redness.

Mother walked from one bush to another, touching the roses with her slender fingers and bending over and drinking in their wonderful fragrance.

"You know, Irene, this sweet fragrance is the language of the

roses. And in their language they speak of beauties such as human eyes have never seen, of sounds such as human ears have never heard, and of happiness such as human hearts have never experienced."

And I thought to myself that people nevertheless experience a great deal of happiness. Here were fine, fragrant roses, here was my dear mother and beloved brother, and over there, on the other side of the millpond, was a pretty tablecloth, and soon it would be Mother's name's day; there would be many guests and sweets, and it was so beautiful everywhere, and the sun was so brilliant and warm.

"Mother," I said, "but my heart is very happy. It is so beautiful everywhere, these roses bloom so grandly!"

Mother was not looking at the roses any more; she was looking somewhere into the distance, through the dark firs growing at the orchard end, as if she were searching for the beauties that human eyes had never seen. Hearing my words, she seemed to force her gaze from the far-away; she looked at me, smiled sadly and said:

"The bloom of roses is short-lived, Irene!"

And shaking her head as if she were trying to rid herself of her sad thoughts, she began picking roses and putting them into a bunch.

"We shall take a bouquet to Father," she said.

I picked out the finest rose and raising up on my toes, pinned it to Mother's crown of braids at her forehead. I was full of admiration at its resemblance to a silver star in her black hair. And all at once I saw that there was a kind of likeness between the white roses and Mother...

I said, "Mother, the roses look like you."

"How are they like me, Irene?"

"They are so very lovely and they look so sad, just like you."

Translated by M. Stark

SEN. PAUL H. DOUGLAS' GREETINGS TO THE SYNOD LITHUANIAN EVANGELICAL REFORMED CHURCH

The Lith. Evangelical Reformed Church has recently held its annual conference in Chicago, Ill. The following is an excerpt from the Sen. Douglas' letter who sent his greetings to this gathering:

"I heartily concur in your desire to restore freedom to Lithuania and to secure for it the rights of self-determination enjoyed by the free world.

"I have long opposed the recognition of the Soviet occupation and administration of Lithuania, and have urged our Government to press such a policy of non-recognition upon other nations in the United Nations.

"While the way may not be clear now as to how these hopes for freedom may be realized, it is important that we keep them alive and watch for every possible means of bringing liberty and respect for the human dignity to these peoples once again."

Paul H. Douglas

Lithuanian society "Ateitininkai" executive committee of elders. Sitting left to right: Rev. Dr. A. Juška, I vicepresident, Prof. Dr. Pr. Jucaitis, President, E. Daugirdienė, secretary. Standing left to right: A. Krikščiūnaitė, executive member, Dr. P. Kisielius, Treasurer. Missing is II vicepresident Dr. V. Viliamas.

Ateitininkų Sendraugių Sąjungos Centro valdyba. Sėdi iš kairės: kun. dr. A. Juška, I vicepirm., prof. dr. Pranas Jucaitis, pirmininkas, Eugenija Daugirdienė, sekretorė. Stovi iš kairės: Aldona Krikščiūnaitė, valdybos narys, dr. Petras Kisielius, išdininkas. Trūksta II vicepirm. dr. Vlado Viliamo.

THE 45th ANNIVERSARY OF ATEITININKAI

Jonas Petrėnas, New York, N. Y.

During the formation years of the Lithuanian Catholic Association "Ateitis" there were two significant dates: October 28, 1909, when at Louvain there was appointed a committee for organizing the Lithuanian Catholic Students' Association; and February 19, 1910, when the first Council of this Association was elected.

Presently other Lithuanian Catholic students' groups which were formed among the Lithuanians studying at the Fribourg, Cracow, and Moscow universities joined the Association of Louvain. On March 12, 1910, the members of the Louvain Association Council transferred their offices and their rights to the Moscow Lithuanian Catholic Student Association which had as its president the energetic leader Pranas Dovydaitis. It was his destiny to complete the formative work and to earn the honorable name of the "father" and one of the founders of the "Ateitininkai".

The main objective of the new organization was expressed best in program of St. Pius X and his call to Catholics: Omnia Instaurare in Christo. This became the slogan of the Association members who their environment in Christ, serving sought to renew their lives and as best they could Almighty God and their fatherland.

Their philosophy of life was revealed in a systematic study done by Prof. Dr. Stasys Šalkauskis. It came out in the form of a book by the name "The Ideology of the Ateitininkai" in Kaunas, in 1933; the second edition revised by Prof. Simas Sužiedėlis was published in USA, 1954.

In Free Lithuania and in Exile

The primary goal of the Ateitininkai is to give assistance to Lithuanian youth seeking education, by

instilling in them the sound principles of intellectual, national, social and family life.

At the National Convention at Palanga (1927) the differentiation of the Association into three in-

dependent units was approved and three organizations were established: The Young-Students', The Academics' and The Graduates' or Elder Friends' Association, together forming the Ateitininkai Federation.

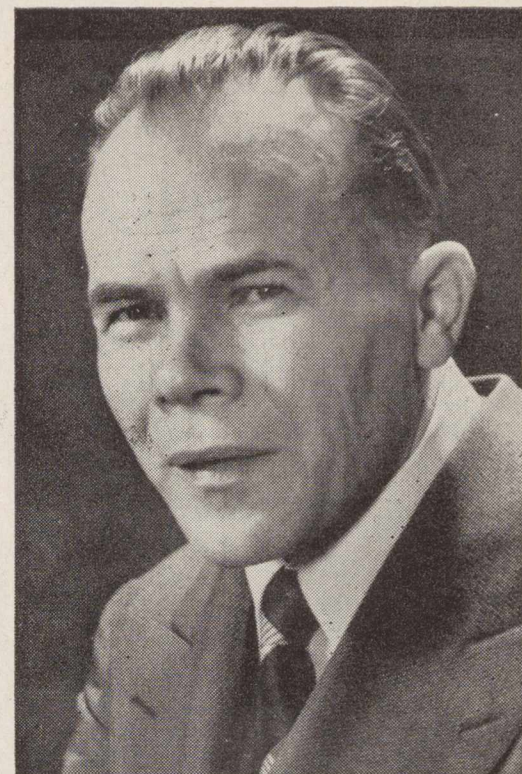
After this reform the Federation was able to work even more effectively and constituted a great stimulating force in Lithuanian cultural life, stressing its religious and social aspects and contributing thus tremendously to the growth and the strength of the whole nation.

However, in 1940 the Bolshevik occupation suspended Lithuanian independent life and interrupted the free activities of the Ateitininkai. Nevertheless, most of the members joined the Underground Resistance Movement and fought bravely against the occupant. Many of them suffered imprisonment, many died in the concentration camps, and a great number were deported to Siberia, among them the beloved leader Dr. Pranas Dovydaitis.

Recovery and Restoration

After the war in Germany, the Ateitininkai started anew their free activities. In 1947 the National Convention in Exile—The Rhein Conference—was attended by a great number of students and graduates. Dr. A. Damušis was elected the National Leader and Dr. A. Maceina was elected the President of the Council. In 1949 the Main Office was transferred to Cleveland, Ohio.

Again in 1954 the Ateitininkai met at the 5th National Congress in Chicago where they celebrated Mary's Year, the Canonization of

Simas Sužiedėlis, present head of the Ateitininkai Federation, Brooklyn, N. Y.

Simas Sužiedėlis, Brooklyn, N. Y., dabartinis Ateitininkų Federacijos vadovas, istorikas, kultūrininkas, "Darbininko" vyr. redaktorius.

St. Pius X, and the 50th Anniversary of the Revoking of the Prohibition of the Press in Lithuania by the Russian Czar.

Congress activities as well as the work of the Federation were highly praised by Pope Pius XII, who on this occasion sent His Apostolic Blessings. Best wishes and a special blessing came also from His Eminence Cardinal Stritch and the Lithuanian Bishops in Exile; acknowledgments and greetings arrived from representatives of many other Lithuanian organizations.

Lithuanian society "Ateitininkai" supreme executive board. Sitting left to right: M. Galdikienė, Rev. Dr. V. Gidžiūnas, OFM, Spiritual Advisor, Simas Sužiedėlis, Head of the Federation, Msgr. J. Balkūnas, Dr. Vl. Viliamas; standing left to right: J. Baužys, Rev. V. Dabušis, Gen. secretary, Paulius Jurkus, Editor of "Ateitis" and Z. Kungys.

Ateitininkų Federacijos vyriausioji valdyba.

V. Maželio foto

The Triumphant Christ, statue in the altar of St. John the Baptist Church, carved by J. Vainauskas during his spare time. The statue is 9 feet high and 7 feet across and was praised by the newspapers in Toronto. J. Vainauskas had a furniture store in pre-war Kaunas; in Austria he had established school of wood carving. His works are in the Lithuanian Home in London, and in a London church.

Triumfuojantis Kristus, Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios Toronte altoriaus statula, Jono Vainausko medžio drožinys, 9 pėdų aukščio ir 7 pėdų pločio. Darbą gražiai paminėjo Toronto lakraščiai, įdėdami nuotraukų.

Vainauskas drožinėja tik laisvalaikio. Kaune jis turėjo baldų prekybą; Austrijoje buvo įsteigęs medžio drožybos mokyklą. Jo darbų yra Londono Lietuvių Namuose, Londono bažnyčiai jis padarė lietuviškais motyvais sietyną.

Lithuanian students society "Ateitininkai" executive board. First row left to right: Rev. J. Petrėnas, Spiritual Advisor, Dalia Skudžinskaitė-Ivaškienė, K. Keblinskas, President, I. Lušytė, Vilimantas Vaitkevičius; second row: B. Kulytė, A. Keblinskas, Rūta Žukaitė.

Stud. At-kų Sąjungos Centro valdyba. Pirmoje eilėje iš kairės: kun. Jonas Petrėnas, dvasios vadas, dalia Skudžinskaitė-Ivaškienė, Kęstutis Keblinskas, pirmininkas, Irena Lušytė, Vilimantas Vaitkevičius; II-je eilėje iš kairės: Bronė Kulytė, A. Keblinskas ir Rūta Žukaitė.

Vatican postage stamp honoring Holy Virgin of Vilnius.

Vatikano išleistas pašto ženklas su Aušros Vartų Marijos pav. pieštu A. Dąbrowskos.

Ateitininkai publish a monthly "Ateitis" (The Future) which is a messenger activities guide and publishes literary and scholarly efforts of the young members. In this way also, the courageous and dynamic organization even outside of their native country continue and cherish its remembrance and traditions.

The Editor-in-Chief of "Ateitis" magazine is the known poet and author Paulius Jurkus, (the Managing Editor Rev. V. Dabušis). The Spiritual Adviser of the Federation is Dr. V. Gidžiūnas, OFM.

The members of the organization today as in the past remain in the service of the noble ideals which were pointed out by their great leader and Honorary President Dr. Pranas Dovydaitis, the distinguished philosopher, Professor Stasys Šalkauskis, Dr. K. Pakštas, Dr. A. Damušis, Dr. A. Maceina.

Prof. Sužiedėlis, leader of the Federation since 1952, when talking at the 5th National Congress at Chicago and considering the role of the Ateitininkai in the struggle for the existence of the Lithuanian nation made the following statement:

"The total and uncompromising fight for the existence of our nation obliges all the members — till independence will be restored — to the fulfillment of the most important duty, namely: to the rallying of all our strength for the preservation of the nation's living soul and vitality".

With this decision Ateitininkai enter a period of the new activities and hope and believe that God will send upon them His Blessing, as He had always "defended and blessed Lithuania..." their beloved native country.

The new chapel of the St. Francis Sisters and a new three story addition to the convent, Pittsburgh, Penn. Guests are standing with Sisters of St. Francis.

Nauja Šv. Pranciškaus Seserų koplyčia ir trijų aukštų pastatas vienuolynui padidinti, Pittsburghe. Stovi Šv. Pranciškaus seserys su svečiais.

LITHUANIANS MAKE NEWS

The 27-member council of the Lithuanian Community of the U. S. met in session in New York in July. Stasys Barzdukas, Cleveland, Ohio, was unanimously elected president. On the agenda is the organization of a Cultural Fund with headquarters in Chicago. The Fund has already received pledges amounting to \$5,000.

Leonard Valiukas, Managing Editor of Lithuanian Days magazine for the past 3 years, withdrew from the editorial staff in May in order to give full time to his studies at the University of Southern California, where he is preparing his master's degree in Political Science. His thesis: "The Lithuanian Democracy Between the Years 1920-1926".

Dr. Z. Ivinskis and Dr. A. Maceina, members of the Lithuanian section of the Baltic Institute at Bonn, Germany, are preparing a cultural history of Lithuania. They invite contributions by other scholars.

V. Verikaitis, spring graduate from the Royal Conservatory of Toronto University, took part in the Toronto philharmonic symphony concert on July 4. He sang compositions by Handel, Rossini, and others. The concert was televised.

A Lithuanian dictionary, compiled in occupied Lithuania by J. Balčikonis and others, will be republished in an expurgated edition by Terra Publishers. The dictionary will have 1,000 pages and will be the largest work of its kind to date. Cleared of Communist propaganda, it will be suitable for practical use.

Artist Vytautas Kasiulis, who lived in Paris, painted the canvases and stained glass windows for the film "Another Life", now being shown in West Germany.

Artists Romas Viesulas and Albinas Elskus gave a two-man art exhibit at the Panoramas Gallery in New York in June.

Mrs. Aldona Stempužis, Cleveland, Ohio, contralto, was top woman vocalist in the Plain Dealer-Halle-News-Music and Dance Festival on June 28, 1955. Sixty-one

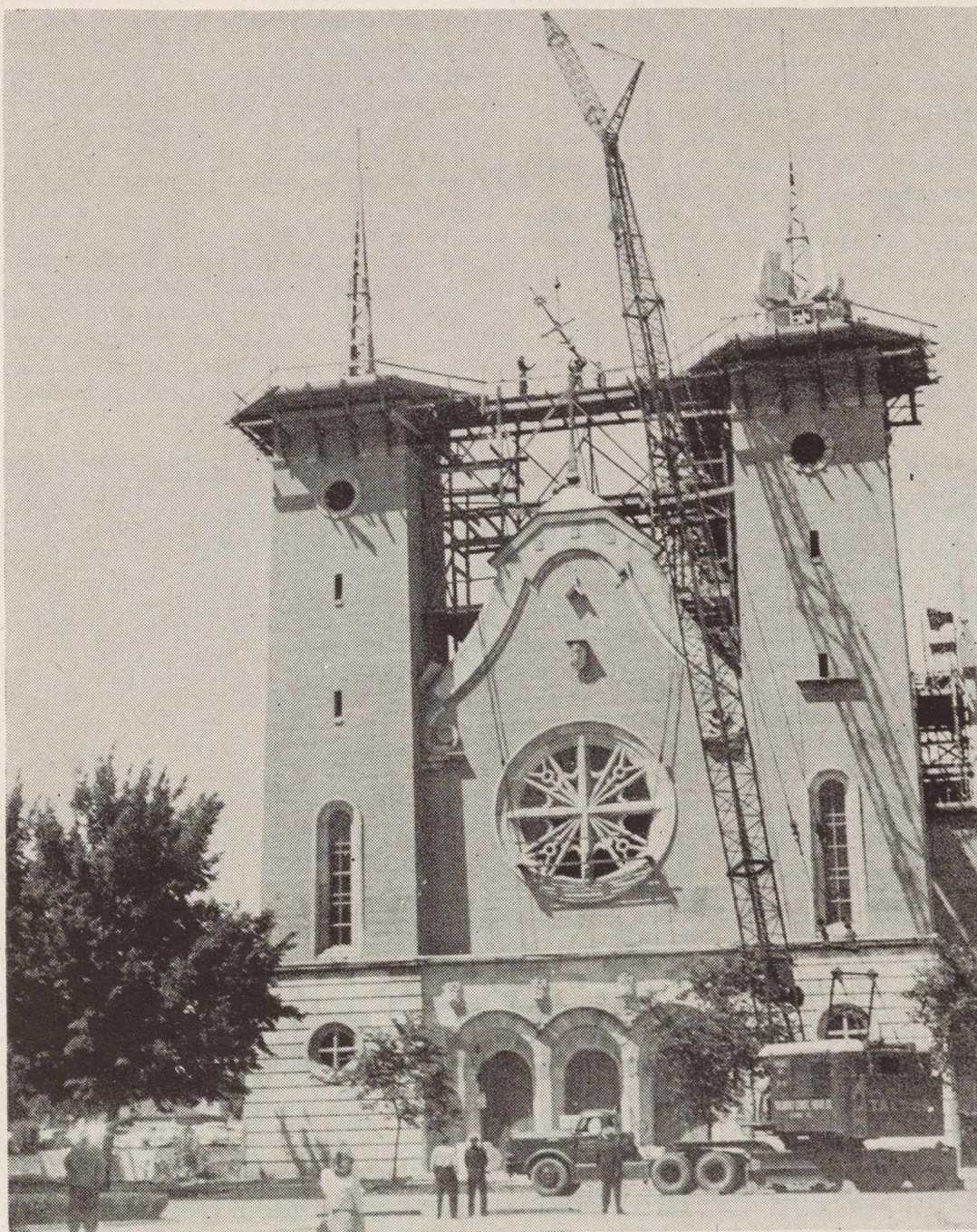
women and thirty-three men, all accomplished musicians, competed for the right to costar with television's George Gobel. The winning

vocalists were Mrs. Aldona Stempužis and Cullen Maiden.

Mrs. A. Stampužis has studied music in Lithuania, Germany and in this country, has been a member of the distinguished Čiurlionis Ensemble of Cleveland, Ohio, for several years.

New unusual church being built by Chicago's Marquette Park Lithuanian parish. Pastor Msgr. J. Paškus is conducting the work according to the plans of architect J. Mulokas. The biggest crane in Chicago is lifting a Lithuanian type cross onto the tower of the church.

Naujai statoma /pagal architekto J. Muloko projektą/ Chicagoje Marquette-parke bažnyčia /parapijos klebonas kan. J. Paškus/. Didžiausias Chicagoje statybos kranas 170 pėdų aukščio kelia liet. kryžių ant bokšto. Lietuviškos koplytėlės formos bokšto viršūnės akmenys ant vieno bokšto jau sukelti.

Irene Veblauskas recently chosen Queen by the Western Electric Employees. Irene is a refugee having arrived in Elizabeth, N. J. about 5 years ago.

Irena Veblauskienė, Elizabeth, N. J., Kearney, N. J. surengtose "Typical Western Electric Girl" varžybose gegužės 19 d. laimėjusi Karalienės titulą. Balsavo daugiau kaip 14.000 darbininkų.

I. V. yra 28 metų, 2-jų dukrelių motina, veikli lietuvė, į Elizabethą atvykusi prieš 5 metus.

CROSSES

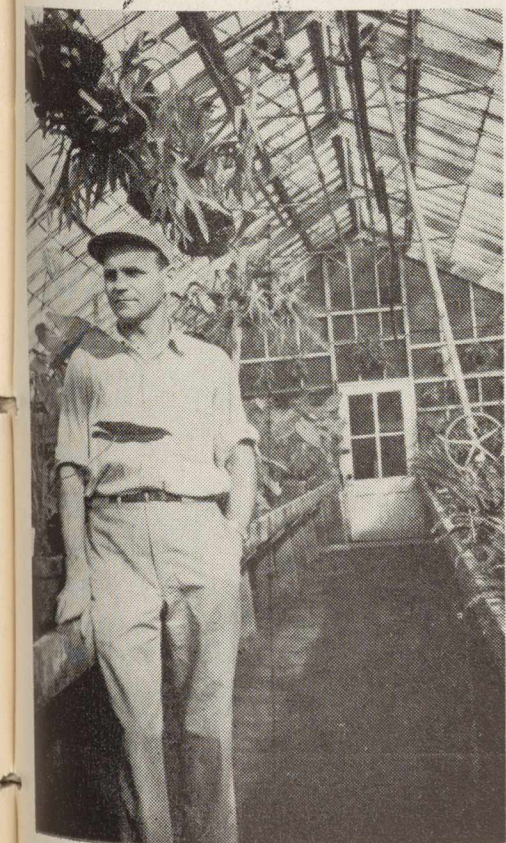
A Powerful Novel of Intrigue and Violence in Communist-Subjugated Lithuania, Written by One of Lithuania's Master Stylists, VINCAS RAMONAS.

Illustrated, Limited Edition—Handsomely Bound—Authographed by the Translator, MILTON STARK.

Price: \$4.00

LITHUANIAN DAYS PUBLISHERS

9204 S. Broadway
Los Angeles 3, Calif.

Detroit Lithuanian airmen R. Petkavage, R. Sakalas and Carl Gobis.

Detroito lietuvių lakūnų grupė: R. Petkavage /Petkevičius/, R. Sakalas ir Carl Gobis.

Adolfas Aidukas, instructor of floriculture, is employed at the Julius Roehers flower gardens in Rutherford, N. J. as director of the exotic flowers department. He has originated by crossing about 15 different species of flowers among which are the Lithuanian Queen Birutė, Baltic Sea and Double Baltic Sea.

Adolfas Aidukas, gėlininkystės instruktorius, dirbąs Julius Roehers Co. gėlininkystėje, Rutherford, N. J., kaip egzotinių augalų skyriaus vedėjas. Jis yra išvedęs kryžavimo būdu apie 15 rūšių naujų gėlių, iš kurių 3 yra pavadinę lietuviškais vardais: Karalienė Birutė, Baltijos jūra ir Baltijos jūra pilnavidurė.

LITHUANIAN AFFAIRS IN THE AMERICAN PRESS

Newark News, April 18. Item "Siberia Slave Workers Rebel /Uprising by 150,000 in Labor Camps Quelled by Machine-Guns/ Maizuru, Japan (AP) — More than 150,000 slave laborers revolted against the brutal treatment of their Russian guards in Siberian labor camps last May, a Japanese repatriate said today. /The repatriates said most of the laborers were Russians and Central Europeans from nations behind the Iron Curtain./ One repatriate said 3,000 slave laborers — 'mostly Lithuanian, Estonian and Latvian PWs — are being forced to mine uranium for Russia's atomic weapons program in the Kolyma River Valley' in East Siberia."

Junior Catholic Messenger, April 29. Two-page spread and article on the Joseph Valaitis family of Chicago, describing flight from Communists and arrival to U. S.

Address By Ambassador Doctor Emilio Nunez Portuondo, Cuban Delegate To The General Assembly Of The United Nations, On The 22nd Day Of June 1955, In The City Of San Francisco,, Calif., U. S. A. "While this has been happening (that is, the granting of independence to such widely separated territories as Cambodia,

Puerto Rico, etc. by the major Powers), what has been the conduct of the Soviet Union? Let's examine the reverse side of the medal. These are also facts easy to verify. The Soviet Union has occupied and subdued Lithuania, Latvia and Estonia against all possible reason or right, only by the use of force... Summing it up, the Soviet U. has conquered in Europe alone one million one hundred and eighty thousand two hundred and fifty square kilometers of outside territory and they have subjugated ninety-eight million human beings.../ The Cuban Delegation believes that in the conversations to come to achieve a better climate for co-existence between the States, the thesis of the necessity to achieve for the Soviet subjugated countries a status that reflects the free will of their national majorities, must not be abandoned. History teaches us that Treaties based upon acceptance of injustice and accomplished facts, are not either useful or lasting, especially when those accomplished facts are repugnant to the conscience of the world. Another thing that must be abolished are the concentration camps of slave workers, that represent an insult to civilization..."

The Tablet, Brooklyn, N. Y., June 25. "Asks For Prayer For Persecuted /Administrative Board Notes Anniversary Of Baltic Crime/ Washington, June 20 (NC) —

"The 15th anniversary of the seizure of the Baltic States by the Soviet Union was recalled in a statement issued here by Archbishop Karl J. Alter of Cincinnati, chairman of the Administrative Board of the National Catholic Welfare Conference./ The prelate's statement was issued as members of the Lithuanian American Roman Catholic Federation throughout the country observed on June 19 the 15th anniversary of the occupation and as a day of prayer for the persecuted in Estonia, Latvia and Lithuania, and elsewhere behind the Iron Curtain./ 'For fifteen years, the occupying powers have tried to stamp out every vestige of the faith and culture of the Baltic States. Priests and ministers were deported, imprisoned and killed./ These victims of Soviet aggression deserve the prayers of all who believe in Almighty God... I am confident that their tragic plight which this anniversary brings again so sharply into focus, will move great numbers of their fellowmen to renew their efforts to bring them every possible succor and support.'"

New York Daily News, June 19. Feature on jazzman-sportsman-businessman-millionaire John Popkin. "John Popkin—originally Zelig Pupko — was born in Wilnow, Lithuania. His father, Abraham Pupko, migrated to New York in 1898 and in 1902 became a U. S. citizen, legally changing his name to Popkin."

LITHUANIAN RECIPES

HONEY LIQUEUR /Krupnikas. Saldžioji/

- 8—10 cloves
- 5—6 peppercorns
- 2 pieces ginger
- 1 nutmeg /cracked/
- 3 sticks cinnamon
- 1 cup water
- 2 cups honey
- pure grain alcohol

Add spices to honey and water. Boil about half hour /until flavor of spices is fully extracted/. Cool. Strain through cloth. Measure. Add equal amount alcohol. Bottle.

LITTLE EARS /Ausukės/

- 2 eggs
- 1 1/4 cups pastry flour
- 3 tbsps. sweet cream
- 1 tbsp. sugar

Beat eggs until light and fluffy. Add sugar and cream. Add enough flour to make a dough which can be rolled very thin. Cut into diamond shapes. Slash the center of each diamond, twist one end through the hole to form a knot. Fry in hot deep fat until lightly browned. Drain on absorbent paper. Dust with powdered sugar.

From **Popular Lithuanian Recipes** by J. J. Dauzvardis, Chicago, Ill. 1955.

Young Lithuanian girls during recreation at the Putnam Camp. Mergaitės žaidžia /Putnam, Conn., seselių sodyboje/.

V. Maželio foto

LIETUVIŲ RADIOJŲ PROGRAMOS

Chicago, Ill.

Sophie Barcus Radio Hours

Chicago - WGES - 1390 kilocycles
Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.
Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.
Mondays (Lietuviškos vakaruškos)
7:00 - 8:00 P. M.
Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,
Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

MARGUTIS - Kasdieninė Lietuvių Radijo Programa

Cicero - Chicago — WHFC — 1450 kilocycles
Programa kiekvieną vakarą 9:15 val.
Ketvirtadieniais dvi programos: 7:00 ir 9:15
Sekmadieniais 1:00 p. m.
Vedėja - Lilija Vanagaitienė
Margutis - 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill.
Telef. GROvehill 6-2242

The Saltimieras Lithuanian Show

Chicago WGES - 5000 Watt - 1390 kc
Monday thru Friday from 8:00 to 8:30 P. M.
No recordings - Live talent only
Paul B. Saltimieras, Director
6801 So. Talman Ave., Chicago 29, Ill.
Telephone Financial 0650

New Britain, Conn.

"Tėvynės Garsai"

New Britain, Conn., WKNB 840 kil.
Girdima kiekvieno sekmadienio rytą
nuo 10:30 iki 11:00 val.
Programos vedėjas Vl. Plečkaitis
439 Stanley St., New Britain, Conn.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. - WHEC - 1460 kilocycles
Programa transliuojama kiekvieną sekmadienį
9:00 iki 9:30
Pirm. Pranas Saladžius, 309 Alphonse St.
Sėkr. Pranas Puidokas, 38 St. Jacob St.
Kas. Albinas Apanavičius (Apton), 349 Bernard St.
Vald. narys Valerijonas Vitkus, 787 Hudson Ave.
Programos vedėjai: R. Vilnūnaitė, D. Podelytė, Br.
Krokys, St. Ilgūnas.

Baltimore, Md.

Lietuvių Melodijos Valandėlė

Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles
Sekmadieniais 12:30 - 1:00 vidurdienį
Šios programos vedėjai: Albertas Juškevičius, 4515
Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md.
Phone SARatoga 7-7963.

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa
Boston 15, Mass - WBMS - 1090 kilocycles
Sekmadieniais 12:30 iki 1:00 val. pietų metu
Vedėjas - P. Viščinis
31 Bunker Ave., Brockton 4, Mass.
Tel. Brockton 8-1159-R

Lietuvių Radio Korp. Programa

Boston, Mass. - WBMS - 1090 kilocycles
Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 val. per pietus
Muzika, dainos ir Magdūtės pasaka
Direktorius S. Minkus
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 80489

Brooklyn, N. Y.

Lithuanian Radio Program

Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles
Programos pradžia kiekvieną
šeštadienį (Saturday) 1 val. 30 min. po pietų
Joseph Ginkus, Director
495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Klubas

gimtojo žodžio ir lietuviškosios muzikos
programą transliuoja kiekvieną penktadienį
7:30 iki 8:15 per WDOK, banga 1260
Klubo pirmininkas Juozas Stempužis, 1152 Dallas Rd.,
telef. SW 1-2245
Programos vedėjas Balys Auginas, 1359 E. 94th St.,
telef. CE 1-5904

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"

Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNiversity 1-1072

"Lithuanian Melodies"

Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sundays 1:00 - 1:30 P.M.
Director Ralph Valatka
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone BRoadway 32224

Toronto, Ont., Canada

Tėvynės Prisiminimai

CHUM - 1050 banga - Toronto, Ont., Canada
Šeštadieniais nuo 3 val. iki 4:15 po pietų
Programos vedėjas J. R. Simanavičius, 77 Salem Ave.,
Toronto, Ont., Telefonas OL - 1274

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS 1722 WESTERN AVE.
Phone HO. 9-4600 HOLLYWOOD 27, CAL.

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour

KOWL - 1580 kilocycles - Santa Monica, Calif.
Saturdays - 10:00 - 10:30 A. M.
Direktorius Bruno Gediminas, 1827 1/2 N. Western Ave.,
Los Angeles 27, Calif. Phone HO. 9-4150
Reikalų vedėjas - George Rudelis, 5027 Zelzak St.,
Encino, Calif.
Programos vedėjas - Bronius Dūda, 1315 McCollum St.,
Los Angeles 26, Calif.; Phone DU. 2-1595

New York - New Jersey

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valanda

girdima kiekviena šeštadienį, 4:30 - 5:30 val. popiet
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kil., ir 97.9 meg. (FM)
Direktorius - Jokūbas J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J.
Tel. WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa Bendruomenės Balsas

Philadelphia, Pa. - WDAS - 1400 kilocycles
Programa sekmadieniais nuo 3 val. 30 min. po pietų
iki 4 val.
Duoda kultūrinės bei politinės apžvalgas, žinias,
muziką, skelbimus.
Visais reikalais rašyti:
Mr. B. Raugas, 517 Greenwich St., HO. 74178
Pusvalandžius redaguoja: J. Janulaitis, K. Kazlauskas,
A. Klimas, V. Muraškauskas, B. Raugas, J. Skladaitis
ir A. Šileika.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles
Sekmadieniais nuo 12:30 iki 1:00 po pietų
Programos vedėjai - Povilas ir Gertruda Dargiai
Visais reikalais kreiptis: 110 The Boulevard,
Pittsburgh 10, Penn. Tel. PLantation 1-1537

Lithuanian Catholic Hour

Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, Pa.

Young Lithuanians of Pittsburgh Radio Program

Pittsburgh, Pa. — WHOD - 860 kilocycles
Sekmadieniais nuo 4:30 iki 5:00 P. M.
Direktorius J. Žilinskas, 2200 Sarah St., Pittsburgh
3, Pa.
Dir. pav. K. Pukas, 1503 Electric Ave., East Pitts-
burgh, Pa.
Programos vedėjas Pranas Saldukas, 5523 Howe Street
(Shadyside), Pittsburgh, Pa.

"YOUR FAVORITE LITHUANIAN AND AMERICAN MELODY HOUR"

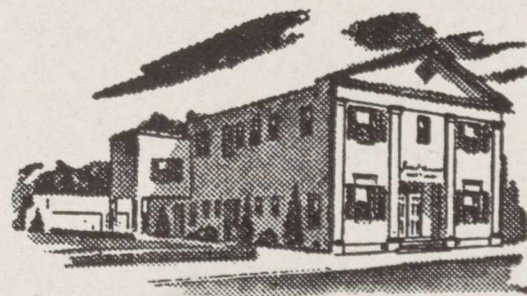
Pittsburgh, Pa. - WHOD - 860 kilocycles
Šeštadieniais nuo 6:00 iki 6:30 P. M.
Produced by: Pranas Saldukas, Jurgis Žilinskas, and
Kostas Pukas.

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"

Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles
Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.
Director Dr. M. J. Colney
148 Grand St., Waterbury 5, Conn.

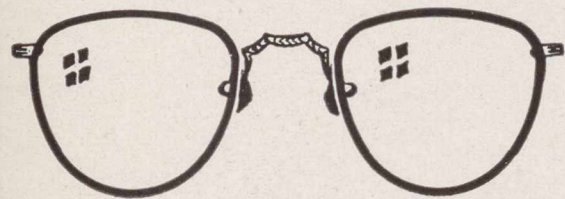
Lietuviams patarnauja jau 25 metus

JONES & HAMROCK MORTUARY

731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 18

NEW TELEPHONE NUMBER
Richmond 9-6091

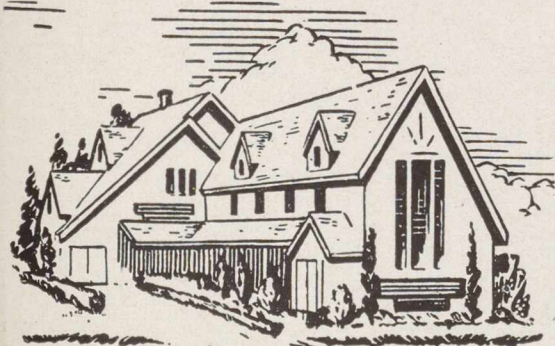
EYES EXAMINED GLASSES FITTED

DR. MICHAEL HOLLINGER

Optometrist

329 W. FIFTH STREET, LOS ANGELES, CAL.

Phone MUtual 1056

Pirma Lietuvių Istaiga Los Angeles
COWLEY & CASPER
Laidotuvių Namai

935 W. Washington Blvd. Los Angeles
Richmond 9-1061 Richmond 9-1062

MICHIGAN FARM CHEESE DAIRY, INC. FOUNTAIN, MICH.

JOHN ANDRULIS, President

ANGIE ANDRULIS, Vice-President

Gaminami tikri ir nepaprastai skanūs
lietuviški sūriai. Užsisakykite, tada patys
įsitikinsite.

KAUNO ROTUSE – BALTOJI GULBE

LIETUVIŲ
DIENOS

